

SZ. K. PESTVÁROSA
STATISZTIKAI HIVATALÁNAK KÖZLEMÉNYEI.
VIII.

AZ 1872^{DIK} ÉVI

PESTI

ÉPÍTKEZÉSEK.

IRTA

KÓRÖSI JÓZSEF,

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA.

BUDAPEST, 1873.

A VÁROS TULAJDONA.
RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

Ára 70 kr.

PEST SZABAD KIRÁLYI VÁROS AZ 1870^{DIK} ÉVBEN. A NÉPSZÁMLÁLÁS ÉS NÉPLEIRÁS EREDMÉNYEI.

A pestvárosi statisztikai hivatal közleményeinek IV. része.

Irta

KÖRÖSI JÓZSEF,

a statisztikai hivatal igazgatója.

10 grafikus rajzzal. — Ára 3 frt 50 kr.

TARTALOM:

Visszapillantás és általános összehasonlítások. A város gyors növekedése. — Összehasonlítás más városokkal. — Népeségi adatok 1780-tól maig. — Pest városának rövid fejlődési története. — A vízáradások statisztikája. — Az 1786. és 1787. évi népszámlások eredményei. — A városrészek és azok lakossága. A város és a városrészek kiterjedése és lakossága. — A nagyobb utcák népessége. — A lakosság szaporodása 1857 óta. — A nagyobb magyar és ausztriai városok növekedése ugyanazon időszak alatt. — Állandóan és ideiglenesen jelenlevők. — A jogi és a tényleges népesség. — A távollevők. — Nem. A nőnem túlsúlya az egész országban. — A magyarországi és a külföldi városok számviszonyai. — A férfiak túlsúlya Pesten. — Ennek valószínű okai. — Származás és honosság. A honosságra vonatkozó adatok elégtelensége. — Idegenek és honosak. — Az idegen lakók honosság. — A lakók szülőországuk szerint. — A városrészek jellemzése lakosságuk származása szerint. — A lakosság származása és a megyéknek, valamint a külső országoknak járuléki hányada Pest lakosságához. — Kor. A korstatisztika szerepe jelen munkában. — A lakosság kora. — A kerek korévek körüli viszonyok. — A nemek egymáshoz való aránya a gyermekkorban és a későbbi korosztályokban. — Feltűnő eltérések az egyes városrészek közt. — Valószínű összefüggése e tüneteknek a városrészek vagyonossági állapotával. — A városi lakosság korelemeinek sajátosságai. — A termelésre képes korosztályok a nagyvárosban túlyomók. — A termelésre képes korosztályok növekedése Pesten 1857 óta. — Pest fölénye e tekintetben a többi magyar város és néhány külföldi város fölé. — Hitelekezetek A vallásfelekezetek eloszlása a városrészekben. Nemi viszonyok az egyes hitelekezeteknél. — A nőnem csekélyebb száma az akatholikusoknál s ennek valószínű oka. — A vallásfelekezetek korviszonyai. — Nagy gyermekszám a zsidóknál, kisebb mérvű gyermekhalandóság és nagyobb születési szaporaság következtében. — A különböző vallásfelekezetek szaporasága. — A legmagasabb életkor a zsidóknál és a katolikusoknál található. — A szülők házassági kora és a gyermekek egészsége közti összefüggés. — Kisérlet a nagyobb életképességnek a foglalkozási módra való visszavezetésére. — Családi állapot. A házassági arány különféle országokban és városokban. — Látszólagos nagy házassági arányszám Pesten. — A házassági arány emelkedése 1857 óta. — A házassági statisztikát a korviszonyoktól való függőségében kell tekintenünk. — Az előbb kitént magas arány ily számítás mellett már nem bizonyul be. — A városok felnőtt lakosságának voltaképeni arányszáma mily módon volna kiszámítandó. — Az egy korbeli nők férfiak és férjes nők számának aránya. — Összefüggés házasság és hitelekezet közt. — Legtöbb házaspár a katolikusoknál és zsidóknál, lekevesebb helvéteknél és görögöknél. — Ugyanazon arány 1857-ben is tapasztalható. — Legkevesebb a házaspár a bel- és Lipótvárosban, legtöbb a külterkeken és Kőbányán. — E jelenség sem kor-, sem hitelekezeti viszonyokra vissza nem vezethető. — Valószínű összefüggése a lakosok vagyonosságával. — A városrészek vagyonossági osztályzata. — A vagyonos városrészekben kevesebb a házaspár, mint a szegényebekben, ellenben több a nőüléstől tartózkodó férfi. — Miért házasodik a szegény ember könnyebben, mint a vagyonos? — Valószínű nagyobb termékenység a szegényebb osztályoknál. — A berlini népszámlálás eredményei e tekintetben és azoknak helyreigazítása. — Malthus és Carey. — Az özvegyek. — Az elváltak. — Származás és nősülés. — Műveltségi fok. A műveltségi, helyesebben a műveltségügyi statisztika adatainak értelme és érdekessége. — Bírálat a műveltségi fok felismerésére czélzó különféle módszereknek: tanulók száma, házassulók írásképpesége, újonczok írásképpesége, levélforgalom, írni tudók összeírása. — Az egész ország műveltségi foka és összehasonlítások más városokkal. — Műveltségi fok a gyermekek levonása után. — Nagyfokú műveletlenség a nőlakosság közt. — A műveltségi fok emelkedése a fiatalabb nemzedékeknél. — Kellemetlen jelenség az utolsó évtizedben növelkedett nemzedék műveltségi fokát illetőleg. — Hiteleketek szerinti műveltségi fok. — A városrészek műveltségi sorrendje. — Párhuzamosan halad azok vagyonosságával. — A külföldről bevándorlottak nagyobb szellemi képzettsége. Szellemi és testi hiányok. Az elmebetegsgek és hülyék. — A vakok. — A süketek. — A némák. — A süketnémák. — Ezen személyek kora, családi állapota, műveltsége, foglalkozása. — A süketnémaság keletkezése, tekintettel a szülők rokonságára vagy süketnémaságára. — Áttekintés a

SZ. K. PESTVÁROS

STATISZTIKAI HIVATALNAK

KÖZLEMÉNYEI

VII

ÉPÍTKEZÉSEK

1872. ÉVI

PESTI ÉPÍTKEZÉSEK.

AZ 1872. ÉVI

PESTI ÉPÍTKEZÉSEK

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

BUDAPEST. 1873.

A TÁRSASÁG TITKÁRSÁGA

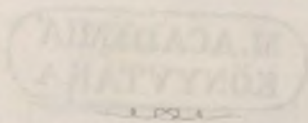
1873. ÉVI

SZ. K. PESTVÁROS
STATISZTIKAI HIVATALÁNAK
KÖZLEMÉNYEI.

VIII.

AZ 1872. ÉVI
PESTI ÉPITKEZÉSEK.

BUDAPEST, 1873.
A VÁROS TULAJDONA.
RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

AZ 1872. ÉVI

Stat
0
395

TARTALOM

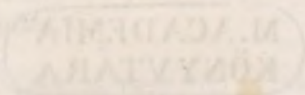
PESTI

ÉPÍTKEZÉSEK.

IRTA

KŐRÖSI JÓZSEF,

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA.

BUDAPEST, 1873.

A VÁROS TULAJDONA.

RÁTH MÓR BIZOMÁNYA.

TARTALOM.

ELSŐ FEJEZET.

Házak száma 1872. elején. — Építkezések száma 1872-ben, tekintettel a lakházépítésre. — Az épült lakházak magassága. — Az 1872. építkezések városrészek szerinti kimutatása	5
---	---

MÁSODIK FEJEZET.

Az újból keletkezett szobák száma. — Azok fekvése emelet szerint. — Utczai szobák és utczai ablakok	15
---	----

HARMADIK FEJEZET.

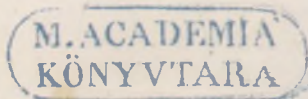
Építési költségek és árak	26
-------------------------------------	----

NEGYEDIK FEJEZET

A középítési bizottmány 1872. évi működésének főbb mozzanatai	32
---	----

TÁBLÁK.

1. sz. tábla. Kimutatása az 1872. évben újból épült, ugyszintén a ráépített emeletek által nagyobbított lakházaknak	13
2. sz. tábla. Kimutatása az 1872-ki összes építkezések által keletkezett új szobáknak és egyéb épületrészeknek, valamint a szobák fekvésének és az utczai ablakoknak	18
3. sz. tábla. Kimutatás az 1872-ik évi építkezések által beépített területről és építkezési költségekről	30
4. sz. tábla. Egységárak az 1869., 1870., 1871., és 1872-diki évről	36

ELSŐ FEJEZET.

*Házak száma 1872. elején. — Építkezések száma 1872-ben tekintettel a lakházépítésre. — Az épül
lakházak magassága. — Az 1872. építkezések városrészek szerinti kimutatása.*

A statisztikai hivatal állandó munkálatai közé sorozza a fővárosi építkezéseknek valamint az ezáltal teremtett szobáknak szemügygyel kísérését és nyilvántartását E feladatának első ízben azon füzetben felelt meg, mely mint a pestvárosi stat hivatal közleményeinek V. része most egy éve látott napvilágot és az 1870/71-diki építkezésekkel foglalkozott ¹⁾. Az 1872-dik évi építkezésekre vonatkozó adatokat a jelen füzet tartalmazza.

Az anyag beszerzése épügy történt mint az előbbi két évben t. i. az építési felügyelők jelentéseinek nyomán. A felügyelők minden építkezés befejezése után azt hivatalos szemle alá veszik és a tudnivaló statisztikai adatokat a helyszínen felveszik. Ugyancsak a felügyelő urak által történik az építkezési költségek becslése is.

Az 1872-dik év folyama alatt összesen 538 helyen építettek városunkban. Az 1871-dik évben 475 helyen építettek; az utolsó évben e szerint mintegy 13%-kal erősebb építkezési kedv mutatkozott, mely azonban kizárólag a kültelki és kőbányai nagyobb számú építkezésekből ered, holott a beltelkeken meglepő pontossággal ismétlődnek ugyanazon számok, a melyek 1871-ről följegyeztettek.

Építettek t. i. következő számú helyen:

	Belváros	Lipótváros	Terézváros	Józsefváros	Ferenczváros	Kültelkek és Kőbánya
1871.	29	20	115	163	64	84
1872.	27	19	115	167	64	146

Az építkezések közt legnagyobb sulyt kell a lakházépítkezéseknek tulajdonitanunk, melyek bővebb kimutatását az I. sz. tábla tartalmazza. Pesten a lefolyt évben összesen 453 lakházon építettek, 1871. csak 407-en; volt pedig ezen építkezések közt: 289 uj és ráépítés,
155 toldalék építés,
9 átalakítás.

Ha párhuzamba állítjuk az 1871. és 1872-diki uj lakházépítkezéseket, úgy tapasztaljuk, hogy az uj építések iránti kedv a Bel-, Lipót- és Terézvárosban három év óta ugyanazon fokon tartja magát; tett t. i. az uj építkezések ²⁾ száma

	1871:	1872:
Belváros	17	19
Lipótváros	8	8
Terézváros	52	54

Ellenben nagyobb emelkedést mutat a Józsefváros, Ferenczváros, valamint a Kültelkek és Kőbánya is. Tett t. i. ezen városrészekben az uj lakházépítkezések száma

¹⁾ Körösi József: Az 1870-iki és 1871-diki pesti építkezések. Pest, 1872.

²⁾ Beleértvén a lakházakat, nyári lakokat és gyári épületeket.

	1871:	1872:
a Józsefvárosban	56	74
a Ferenczvárosban	17	19
Kütelkeken és Kőbányán	37	83

Az új építkezések által a lebontott 51 ház levonásával összesen 206 lakkhazzal szaporodott városunk épületeinek száma. Az újból épült lakkházak száma tett

1870: 122, 1871: 118, 1872: 206.

A fokozat e szerint igen öröndetes.

1870. elején a lakkházak és egyéb épületek száma 5259-et tett;
az 1870-diki építkezés által az épületek száma 121-gyel ¹⁾ szaporodott.

1870. elején volt 5380 épület;

1871. építettett 242 ²⁾ új épület, lebontatott 47 tehát a szaporodás 195

teszen az épületek száma 1871 végével 5575

1872-ben történt összesen 277 új építkezés, lebontatott

51, tehát a szaporodás 226

az épületek száma 1872 végével 5699.

A legutóbbi három évben e szerint városunk évenként átlag 146 új épülettel, vagyis 2.7 százalékkal szaporodott.

A következő összeállításban közöljük az 1872-diki építkezések statisztikáját, megkülönböztetvén a lakkházak és egyéb épületeket, és különválasztván az új építkezéseket a toldalék- és rá-építések, valamint az átalakításoktól.

Az 1872-diki építkezések kimutatása:

Városrész	I. Lakkházak					II. Egyéb épületek					Összes építkezés
	új építés	ráépítés	toldalék építés	átalakítás	összes lakkház	új építés	ráépítés	toldalék építés	átalakítás	összes egyéb épület	
Belváros	19	6	2	—	27	—	—	—	—	—	27
Lipótváros	8	7	—	—	15	2	—	2	—	4	19
Terézváros	54	11	33	5	103	6	—	4	2	12	115
Józsefváros	74	4	64	1	143	3	—	20	1	24	167
Ferenczváros	19	3	34	2	58	—	—	6	—	6	64
Kütelkek és Kőbánya	83	1	22	1	107	26	—	13	—	39	146
Egész városban	257	32	155	9	453	37	—	45	3	85	538

Az »egyéb épületek« részletezését a következő tábla mutatja:

Városrész	Egyéb épületek										Összesen
	tényképzési műterem	nyomdai műterem	raktárak	istálló és szin	gyári épület	műhely	nyári lak	őrszoba	egyéb	Összesen	
Belváros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipótváros	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Terézváros	—	—	—	8	1	2	—	—	1	—	12
Józsefváros	—	—	—	13	—	8	—	1	2	—	23
Ferenczváros	1	—	—	4	—	1	—	—	—	—	6
Kütelkek és Kőbánya	—	—	2	3	7	2	14	4	7	—	39
Egész város	3	1	3	28	8	13	14	5	10	—	85

¹⁾ Csak lakkház; az egyéb építkezések számát nem ismerjük, lásd az elobb említett füzetet.

²⁾ T. i. 220 lakkház, 6 gyár és 16 nyári lak.

Az »egyéb építkezések« közt legszámosabb az istálló és szin t. i. 28. Nyári lak volt 14, műhely 13, gyári épület 8. Az utolsó rovatban tartalmazott »különféle« építkezések a következőkből állanak: 1 toronyátalakítás, 1 gyógyintézet, 1 szerkamra, 1 mérlegház, 1 fűskamra, 1 egyemeletes víztartó épület, 2 mosókonyha, 1 pénzügyőri laktanya, 1 barakkórház.

Az 1872-diki építkezések folytán városunk 226 lakházzal (hozzászámítva a toldalék épületeket és emeletfölrakásokat ¹⁾ is) szaporodott, azaz 4%-kal, tehát majdnem 1%-al emelkedett a múlt évhez képest, melyben a szaporodás csak 3%-ot tett. Ha az új építkezéseket egymás közt összehasonlítjuk, úgy találjuk, hogy 1872-ben 15%-al nagyobb az új lakházak száma, mint 1871-ben.

Ha tisztán csak az újból épült lakházakkal foglalkozunk, úgy találjuk, hogy 1872-ben a beltelkeken legtöbbet építettek a Józsefvárosban t. i. 74-et, a Terézvárosban 54-et; ellenben a Belvárosban és Ferenczvárosban csak 19—19-et; a Lipótvárosban pedig csak nyolczat, a Kültelkeken és Kőbányán 83 új házat építettek.

Az új lakházak építése iránti kedvet az utolsó három éven át következő számok tükrözik vissza.

Újból épült lakházak száma:

	Belváros	Lipótváros	Terézváros	Józsefváros	Ferenczváros	Kültelkek és Kőbánya
1870:	7	13	51	20	6	49
1871:	17	8	50	51	16	23
1872:	19	8	54	74	19	83
összesen:	43	29	155	145	41	155

Attérven az építkezések emeletmagasságára ismét azt kell tapasztalunk, hogy azok közt a földszinti építkezések igen nagy túlsúlyban vannak. Az összes 538 új építés közt 162 a földszinti építkezések száma, sőt még ha csakis a beltelki új építkezésekre szorítkozunk, itt is földszinti új építéssel találkozunk.

A földszinti házak szaporodása tett

1870:	1871:	1872:
+50	—9	+162.

tehát jóval magasabb a múlt év eredményénél. A földszinti házak száma leginkább a lebontások és az emeletfelrakások által szokott kevesbítettnei. Az utolsó két évben pedig lebontatott összesen 1871: 1872:

40	50 földszinti ház
emeletet raktak 34	21 földszinti házra.

Az összes földszinti házak száma tett 1872 végével 4034 ²⁾ vagyis az összes épületállománynak 69%-át. A mennyiben 1871 végével e házak az összes házak 70 százalékát tették, ez arány ez évben egy százalékkal javult ugyan, az itt következő összehasonlítás azonban világosan mutatja, mennyire hátrább áll Pestvárosa e tekintetben sok más külföldi városnál, valamint hogy városunk belsejében még mennyi a kiépíthető telek! Teszen t. i. a földszinti házak száma:

¹⁾ T. i. 206 lakház, 7 gyár és 13 nyári lak, a többi építkezésről részben nem tudni, vajjon új építés-e, részben pedig mint istállóknál, fényképészeti műtermeknél, raktáraknál stb. önálló építkezéseknek nem tekinthetők.

²⁾ az »egyéb épületekkel« együtt.

	ház	köztők földszinti	%-ban		ház	köztők földszinti	%-ban
Párisban .	57686	4778 (1866)	8%	Antwerpenben	11759	3274 (1846)	28%
Bécsben .	9711	1707 (1870)	17%	Lüttichben .	9154	1534	» 17%
Brüsszelben	12787	1118 (1846)	7%	Berlinben .	13376	712 (1867)	5%
Genfben .	17103	5516	» 32%				

Az egyemeletes házak száma 1872 elején 830 volt, míg az év végével 870 házat találunk; a szaporodás tehát 40-et, vagyis 4.6%. Az egyemeletes házak eszerint az összes házak 14%-át képviselik. Lebontás által eltűnt 4 egyemeletes ház, míg 11-re magasabb emeletet raktak.

A kétemeletes házak létszáma 1872 elején 538-ra rugott, 1872 végén azok száma 585, a szaporodás tehát 47, azaz 8.7%; a kétemeletes házak az összépületek 10.2%-át képezik. Lebontás által eltűnt 1, míg emeletfelrakás 7-nél fordult elő.

Háromemeletes ház volt az év elején 230, az év végén 262; a szaporodás ennél fogva tesz 32-t vagyis 13.9%. Lebontás és emeletfelrakás nem fordult elő.

A négyemeletes házak létszáma tett 1872 elején 28, az év végén 34; a szaporodás tehát 6 ház avagy 21.4%. Lebontás itten sem fordult elő.

E szerint tett	1869	1870	1871	1872	a szaporodás 3 év alatt	vagyis %-ban	
a földszinti épületek száma	3831	3881	3872	3959	128	3.3	
az egyemeletes »	»	767	793	830	864	97	12.6
a kétemeletes »	»	469	489	538	585	116	24.7
a háromemeletes »	»	175	195	230	262	87	49.7
a négyemeletes »	»	17	22	28	34	17	100

Ha már most visszatekintünk arra, mily arányban járultak a házak, nagyságukat tekintve, az 1872-iki új építkezések összegéhez, úgy látjuk, hogy a legnagyobb százalékot a földszinti házak képviselik (21.4%), a legkisebbet a négyemeletesek (4%). Körülöttük sorakoznak a többi épületek és pedig magasságukhoz megfordított arányban. Ha elvégre összehasonlítást teszünk az 1871. és 1872-diki új építkezések közt, úgy látjuk, hogy a földszinti, egy-, két- és háromemeletes házak az utolsó évben nagyobb mértékben szaporodtak, mint az előtte való évben; ellenben a négyemeletes házak nagyobb arányban szaporodtak 1871-ben, mint 1872-ben.

Volt t. i. a szaporodás: földszinti egyemel. kétemel. háromemel. négyemeletes házaknál százalékokban

1871:	−0.22	+4.5	+7	+12.8	+27.3
1872:	+4.—	+4.6	+8.7	+13.9	+21.4.

Az 1872-dik évben új építkezések által előállított épületállományban következő arányban voltak képviselve a házak:

földszinti	1872-ben . . .	162	vagyis 56%	ellenben 1871-ben	65	azaz 39%
egyemeletes	»	40	14 »	»	39	24 »
kétemeletes	»	47	17 »	»	29	17 »
háromemeletes	»	32	11 »	»	26	16 »
négyemeletes	»	6	2 »	»	6	4 »
			100%			100%.

Az egyes városrészekben történt lakházépítéseket külön véve szemügyre a következőket találjuk:

I. BELVÁROS.

Ujból épült: 8 két-, 9 három- és 2 négyemeletes ház, összesen **19** épület; ellenben lebontatott 16 földszintes és 3 egyemeletes ház, tehát szaporodás nincs.

Emeletfölrakás 4 egy-, és 3 kétemeletes házban történt, melyekből 3 két- és 4 háromemeletes ház lett.

Az újból épült lakházak a következők:

Aldunator	Kleiner József	3 emel.	Molnár-utcza	Sigmund József	2 »
Borz-utcza	Jovítza Athanáz	2 »	»	Horatsek Antal	2 »
Egyetem-utcza	Schmidt Kár. és Fer.	3 »	»	Kollerich Pál	3 »
Kalap »	Fáy Gusztávné	2 »	»	»	3 »
Kecskeméti »	Kommer József	3 »	Országút	Dr. Lenhossék Józsa	3 »
Kigyó »	Várady Károly	4 »	Sarkantyús-utcza	Czompo Borbála	2 »
Lipót »	Galbavý Márton	4 »	Zöldfa »	Nyiry Józsa	3 »
Magyar »	Giczey Samu	2 »	»	Bulyovszky Lilla	3 »
»	Heben Jakab	2 »	»	Rakovszky Lujza	3 »
Molnár »	Fanda József	2 »	»		

II. LIPÓTVÁROS.

Ujból épült: 1 egy-, 2 két-, 3 három- és 2 négyemeletes ház, összesen **8** épület; ellenben lebontatott 2 földszintes és 1 egyemeletes ház, tehát a szaporodás 5 ház.

Emelet-fölrakás történt 3 egy- és 4 két emeletes házban, melyekből 3 két- 3 egy- és 1 négy emeletes ház lett.

Az újból épült lakházak e következők:

Fa-tér	Kéler szül. Bielek Teréz	2 em.	Templomtér	Kasselik Ferencz	3 em.
Ferencz-Józseftér	Pesti Lloyd-egyesület	4 »	Váci-ut	Lencz Ágost	3 »
Kétsas-utcza	Primayer János	3 »	Vadász-utcza	Dr. Herczog Ármin	2 »
Rudolf rakpart	Kassa-oderber. vasutárs.	4 »	Névtelen »	Rill Imre és Schestauber J.	1 »

III. TERÉZVÁROS.

Ujból épült 20 fldsz., 13 egy-, 12 két-, 8 három- és 1 négyemeletes ház, összesen **54** épület, ellenben lebontatott 15 földszintes ház a szaporodás tehát 39.

Emelet-fölrakás történt 11 földszinti és 3 egyemeletes házban, melyekből 9 egy-, 5 kétemeletes ház lett.

Az újból épült lakházak a következők:

Arena (Vesselényi) utcza	Mandl Károly	2 em.	Herminatér	Volecz Antal	2 em.
»	»	»	»	Steiner Berthold	3 »
»	Kapecz Károly	fldsz.	»	Kauszer Jozefine	3 »
Árok (Rákos) utcza	Lohr Antal	1 em.	Kerepesi-ut	Stückl Antal	fldsz.
»	»	»	»	Biermann Ignác	»
»	Förstl József	1 »	Kétszív-utcza	Goldmann Mark	1 em.
»	»	»	»	Steindl Rudolf	2 »
»	Zeidler János	1 »	»	Lepora Katalin	3 »
»	»	»	»	»	»
»	Wagner Laura	3 »	Király »	Lord Samu és fia	2 »
»	Pucher József	fldsz.	»	Hinterschek Lip.	2 »
Gyár-utcza	Kegyessrendűek	3 em.	»	Panczer Ferencz	2 »
Háromdob-utcza	Firtinger Lipót	2 »	Kisdiófa »	»	»
»	»	»	»	»	»
»	Karácsonyi Józsa	1 em.	»	»	»
»	Dr. Layer Ignác	2 »	Miksa »	»	»
»	»	»	»	»	»
»	Vendauer József	fldsz.	N.-mező »	»	»
Háromszív »	Koller György	2 em.	Petőfi »	»	»
Hársfa »	Schlesinger János	fldsz.	Rombach-utcza	Koch Dániel	3 »
				Koppi Anna	3 »

Rombach-utca	Valaszky Károly	3 em.	Szövetség-utca	Paulheim J. s Pintz J. 1 em.
Rózsa	Gál József	fdsz.		» » » » 1 »
»	Jamnitzky Lajos	»	Uj-utca	Barabás M. Pucher J. 2 »
»	Stadler József	»	Váci-ut	Freistädter Antal 4 »
»	Stanitz Mátyás	»	Névtelen utca	Adamsz Arnold fdsz.
Szondy	Mokry Mátyás	»		Troppert Ignác »
»	Krausz János	1 em.	Szegényháztelek	Nobel Károly »
»	Stenger János	1 »		Stern Mór »
»	Benke Endre	2 »		Stadtmüller József 1 em.
»	Weber János	fdsz.		Radocsay Lajos 1 »
»	Troppert Ignác	»		Löbl Jakab fdsz.
B. Eötvös	Csicsmanczay Pál	2 em.		Janitsek Károly 1 em.
»	Huber János	fdsz.		Filcsó Sándor fdsz.

IV. JOZSEFVÁROS.

Ujból épült 40 földszintes, 13 egy-, 18 két- és 3 háromemeletes ház. Összesen 74 épület; ellenben lebontatott 11 földszintes és 1 kétemeletes ház; a szaporodás tehát 62 épület.

Emeletfölrakás történt 7 földszintes házon, melyből 5 egy és 2 kétemeletes ház lett.

Az újból épült lakházak e következők:

Bodzafa utca	Dr. Goldstein Ignác	2 em.	N.-Statio-utca	Mocsonyi Antal	fdsz.
Futó	Weiner Anna	1 »	N.-templom-u.	Fritz Zsuzsanna	»
»	Csermák Anna	fdsz.	Nap-utca	Kocsi Henrik	»
»	Volkmer Raimund	»	Német-utca	Baumann János	1 em.
Gólya	Sachinger Bestenyén	»	Ország-ut	Luby József	3 »
»	Klette Erdmann	»	Örömvölgy-ut.	Kéler N.	fdsz.
Gyöngytyuk-utca	Gottgeb Antal	2 em.	Ósz-utca	Stotcz József	2 em.
Homok-utca	Reguly János	fdsz.	Ötpacsirta-utca	Peterka János	2 »
Horgony-utca	Lee György	1 em.	Pontykő-utca	Brauncz Imre	fdsz.
»	Lee György	fdsz.	»	Ruff István	»
József	Kéhler László	»	Prater	Nákovits Mátyás	1 em.
»	Krámer Károly	1 em.	»	Schätz József	fdsz.
Kálvária	Fitz Mátyás	fdsz.	»	Szikora János	»
»	Hofhauser Gusztáv	2 em.	»	Rottenbiller János	fdsz.
Konti-utca	Fischmeister József	fdsz.	Sándor	Mayer Ferencz	2 em.
»	Enter Antal	»	»	Hollósy Gyula s Pigler L. 2 »	
»	Dworzszak Márton	»	Sárkány	Löwe Károly	fdsz.
Koszorú-utca	Ruskó József	»	Sertéskeresk.-u.	Handl János	»
Kőbányai-utca	Hofhauser Lajos	3 em.	Templomtér	Dobrovitzky Márton	2 em.
»	Manner János	fdsz.	Tömő-utca	Kiss Péter	1 »
Ludoviceum-ut.	Böhm Mátyás	»	»	Tancsics Mihály	1 »
Magdolna-utca	Adamek Nándor	»	Türelen-utca	Radocsay Ferencz	fdsz.
»	Schuster József	»	Üllői-ut	Kaiser E.	2 em.
»	Schuster K. és Glitzke G.	»	Vig-utca	Eisenbart F.	fdsz.
Mária-utca	Jung Antal	2 em.	Zerge-utca	Sebastiani Adolf	2 em.
»	Wehrmann Frigyes	2 »	»	Kovács Anna	2 »
»	Baloghy István	2 »	Ujvásár-tér	Forgó István	1 »
»	Dr. Czech Tivadar	2 »	»	Hirschfeld Sámuel	1 »
»	Buzzy Mária	2 »	»	Zach József	1 »
Muzeum-utca	Móricz Pál	3 »	»	Kölber István	1 »
N.-Statio	Antony Antal	2 »	»	Strauss Salamou	2 »
»	Schwáb Erzsébet	fdsz.	»	Jungfer Gyula	fdsz.
»	Huber Pál	1 em.	»	Leschitz József	»

Ujvásár-tér	Kailinger István	fdsz.	Névtelen-utcza	Sinkovits Ferencz	fdsz.
» »	Pogány József	»	» »	Balogh Ádám	»
Teleky-tér	Liedl Károly	»	» »	Meiszinger Ferencz	»
Névtelen-utcza	Pamminger György	»	Hunyadi »	Bányai Döme	1 em.

V. FERENCZVÁROS.

Ujból épült 13 földszintes, 3 egy-, 1 két és 2 háromemeletes ház. Összesen **19** épület, ellenben lebontatott 2 földszinti ház; a szaporodás tehát 17 ház.

Emeletfölrakás történt 2 földszinti és 1 egyemeletes házon, melyekből 2 egy- és 1 két emeletes ház lett.

Az ujból épült lakházak a következők:

Angyal-utcza	Vind Mihály	1 em.	Liliom-utcza	Boldog Lajos	fdsz.
Csillag »	Herrich K. Klasz M. Horváth E.	3 »	Márton »	Kratochwill Anna	»
» »	Kerkapoly Károly	3 »	Soroksári-u.	Szeiler Ferencz	2 em.
Flórián »	Poschil Jakab	fdsz.	Temető-utcza	Spiller Dávid	fdsz.
» »	Herold W. G.	»	» »	Kleineisel Jakab	»
» »	Tichy Ferencz	»	» »	Niederkirchner T.	»
Fő-utcza	Szemler Ferencz	1 em.	Vendel »	Szauralek Anna	»
Gyep-utcza	Hutter Tivadar	fdsz.	Viola-utcza	Friesz Ferencz	»
» »	Jäger József	»	» »	Glauber Adolf	»
Liliom »	Hirter Mátyás	»			

VI. KÜLTELKEK ÉS KŐBÁNYA.

Ujból épült 81 földszintes és 2 egyemeletes ház. Összesen **83** épület. Lebontás nem történt; a szaporodás tehát 83 épület.

Emeletfölrakás történt 1 földszintes házon, melyre egy emelet rakatott.

Az ujból épült lakházak a következők:

Szloboda József	fdsz.	Kiefer Miklós	fdsz.
Szloboda József	»	Kovács József	»
Seifert János	»	Lengyelfy Alajos	»
Banok Mihály	»	Handtel Károly	»
Kovács József	»	Ho hauser Gusztáv	1 em.
Láng Márton	»	Niederhoffer Erzsébet	fdsz.
Pap János	»	Menich József	»
Misch Sebestyén	»	Musek György	»
Greisch András	»	Aigle János	»
Wallos András	»	Müller József	»
Himmer Ferencz	»	Schlosser Ferencz	»
Petz Armin	»	Sáska Sándor	»
Kalenda György	12 »	Tóth Pál	»
Melles István	»	Ksletzl János	»
Schubert János	»	Bersch János	»
Kalenda Nándor	»	Wagner Jenő	»
Banok Pál	»	Pentrak István	»
Schenk Antal	»	Bugyi István	»
Zeidler Tamásné	»	Fischer János	»
Szabó István	»	Schmidt János	»
Általános m. municipális hitelintézet	»	Petrány István	»
Schwartz Mór és Mandl Ignác	»	Lisztli József	»
Vörös Benjamin	»	Kaltnecker Gy.	»
Vágner József	»	Fok Ferencz	»
Pórszász Károly	»	Káli Gábor	»

1. számú tábla.

Tabelle Nr. 1.

Kimutatása az 1872-dik évben újból épült, ugyszintén a ráépített emeletek által nagyobbított
lakházaknak.

Ausweis über die Zahl der in dem Jahre 1872 neugebauten, sowie über die durch Erhöhungen
 vergrösserten **Wohnhäuser.**

	Földszinti házak Ebenerdig. Häuser					Összesen Zusammen		Földszinti házak Ebenerdig. Häuser					Összesen Zusammen
	1	2	3	4	emeletes házak stockhohe Häuser								
Belváros — Innere Stadt.						Terézváros — Theresienstadt.							
Házak száma jan. 1-én Zahl d. Häus. 1. Jan. 1872.	113	197	197	88	7	603	Házak száma jan. 1-én Zahl d. Häus. 1. Jan. 1872.	966	293	152	33	4	1448
Új építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	—	—	8	9	2	19	Új építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	20	13	12	8	1	54
Összesen. Zusammen	113	197	205	98	9	622	Összesen. Zusammen	986	306	164	41	5	1502
Lebontás. Demolirungen	16	3	—	—	—	19	Lebontás. Demolirungen	15	—	—	—	—	15
Marad. Verbleiben	97	194	205	98	9	603	Marad. Verbleiben	971	306	164	41	5	1487
Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	—	4	3	—	—	7	Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	11	3	—	—	—	14
Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	97	190	205	102	9	603	Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	960	312	169	41	5	1487
Lipótváros — Leopoldstadt.						Józsefváros — Josefstadt.							
Házak száma jan. 1-én Zahl d. Häus. 1. Jan. 1872.	75	68	122	94	17	376	Házak száma jan. 1-én Zahl d. Häus. 1. Jan. 1872.	1290	141	41	10	—	1482
Új építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	—	1	2	3	2	8	Új építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	40	13	18	3	—	74
Összesen. Zusammen	75	69	124	97	19	384	Összesen. Zusammen	1330	154	59	13	—	1556
Lebontás. Demolirungen	2	1	—	—	—	3	Lebontás. Demolirungen	11	—	1	—	—	12
Marad. Verbleiben	73	68	124	97	19	381	Marad. Verbleiben	1319	154	58	13	—	1544
Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	—	3	4	—	—	7	Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	7	—	—	—	—	7
Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	73	65	123	100	20	381	Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	1312	159	60	13	—	1544

Földszinti házak Ebeneerdig. Häuser	1	2	3	4	Összesen Zusammen	Földszinti házak Ebeneerdig. Häuser	1	2	3	4	Összesen Zusammen		
	emeletes házak stockhöhe Häuser						emeletes házak stockhöhe Häuser						
	Ferenczváros — Franzstadt.						Küiteltkek és Kőbánya — Extravillan und Steinbruch.						
Házak száma jan. 1-én Zahl d. Häus. 1. Jän. 1872.	658	51	18	4	—	731	Házak száma jan. 1-én. Zahl d. Häus. 1. Jän. 1872.	770	80	8	—	858	
Uj építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	13	3	1	2	—	19	Uj építkezés ezen év folyamában. Neubau- ten im Laufe dieses Jahres	81	2	—	—	83	
Összesen. Zusammen	671	54	19	6	—	750	Összesen. Zusammen	851	82	8	—	941	
Lebontás. Demolirungen	2	—	—	—	—	2	Lebontás. Demolirungen	—	—	—	—	—	
Marad. Verbleiben	669	54	19	6	—	748	Marad. Verbleiben	851	82	8	—	941	
Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	2	1	—	—	—	3	Emelet-fölrakás. — Stockerhöhungen +	1	—	—	—	1	
Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	667	55	20	6	—	748	Házak száma dec. 31-én Zahl der Häuser am 31. December.	850	83	8	—	941	

Egész város — Ganze Stadt.

Házak száma jan. 1-én — Zahl der Häuser 1. Jänner 1872.	3872	830	538	230	28	5498
Uj építkezés ezen év folyamában. — Neubauten im Laufe dieses Jahres	154	32	41	25	5	257
Összesen. — Zusammen.	4026	862	579	255	33	5755
Lebontás. — Demolirungen.	46	4	1	—	—	51
Marad. — Verbleiben.	3980	858	578	255	33	5704
Emelet-fölrakás. —	21	11	7	—	—	39
Stockerhöhungen +	—	17	14	7	1	39
Házak száma dec. 31-én — Zahl der Häuser am 31. December	3959	864	585	262	34	5704

MÁSODIK FEJEZET.

az újból keletkezett szobák száma. — Azok fekvése emelet szerint. — Utczai szobák és utczai ablakok.

A 2. számú táblán kimutatjuk, az 1872. összes építkezések által keletkezett új-lak és épületrészeket, ugyszintén a szobák fekvését és az utczai ablakok számát 1869. végével volt Pesten mindössze kerekszámban 65,000 szoba.

1870.	»	»	»	»	»	70,000	»
1871.	»	»	»	»	»	77,000	»
1872.	»	»	»	»	»	83,000	»

A szobáknak ezen nagymérvű szaporodása ép oly meglepő, mint örvendetes tünemény. Tanuságot teszen ez, vagy a város folyton tartó nagy szaporodásáról, vagy pedig a lakosság kényelmesebb és egészségesebb lakviszonyairól. A kik a helybeli körülményeket ismerik, alig lesznek hajlandók ez utóbbi eshetőségnek nagy valószínűséget tulajdonítani, sőt a mindennapi tapasztalat ép ellenkezőleg annak bevallására késztet, hogy lakviszonyaink évről-évre elviselhetlenebbekké, a lakbér pedig folyton drágábbá válik. Ily körülmények közt nagyobb súlyt nyer azon másik eshetőség, hogy t. i. városunk népessége nagyobb arányban szaporodott, mint a rendelkezésre álló szobák száma, a mi azonban a népességnek föltte nagy növekedésére engedne következtetést vonni. Ha t. i. a szobák száma 4 év alatt 65,000-ról 83,000-re szaporodott, akkor még azon esetre is, hogy a szobák szaporodása a népesség növekedésével egyenlő lépést tartott, 50,000 lélekkel szaporodott volna városunk lakossága, mely népességi számért azonban a statistikai hivatal, addig, míg azt más alapra fektetett számításokkal nem támogathatja, felelősséget vállalni nem merne.

Az 1872-iki építkezések a szobák számát 6873-al, tehát 8.9%-al szaporították; az 1871-diki építkezések által a szobák létszáma 10%-al szaporodott.

Legtöbb szoba keletkezett a Terézvárosban, t. i. 2205; utána következik a Józsefváros 1903 szobával, a belváros 852 szobával, a Lipótváros 744 szobával, a Ferenczváros 642 szobával és elvégre a kültelkek és Kőbánya 527 szobával. Mig tehát a kültelkek és Kőbányára az újból épült házak oroslánrésze esik, addig ez a városrész egyszersmind az, mely szobák tekintetében legkevésbé szaporodott; ellenben a belváros, mely az újból épült házak számát tekintve csak az utolsóelőtti helyet foglalja el, annak következtében, hogy ott majdnem csupa nagy ház építettett, az ujonnan épült szobák 12%-át képviseli.

A mi különben az újból épült szobák elosztását az egyes városrészekre illeti, e tekintetben a városrészek egymás közti aránya ugyanaz maradt, mint az 1871-diki évben, első helyen levén ott is a Teréz- és Józsefváros, melyeket a belváros, Lipótváros, Ferenczváros, kültelkek és Kőbánya követ.

A szobák közt van pinczelakás:	530
földszint:	2002
1/2 emelet:	37
1 »	1856
2 »	1467
3 »	821
4 »	160

E szerint az emeleten levő szobák száma az összes újból keletkezett szobák 63 %-át teszi (1871-ben 66%), míg a pinczelakások 7.7% (1871 5%); megjegyzendő, hogy a hatóság¹⁾ két év óta pinczében nem engedett lakásokat építeni ha csak azok magasságuknak legalább felével az utcza felszine fölött nem állanak. Mig 1870-ben a pinczeszobák az összsobáknak közel 6%-át tették, ez arány az 1872. év végeig 6.3%-ra emelkedett.

Tekintettel arra, mily arányban szaporodott ez évben az utczai szobák száma, milyenben az udvariaké, úgy találjuk, hogy az újból keletkezett utczai szobák száma tett 2846-ot, az udvari szobák száma tett 3179-et. E szerint ez évben jóval nagyobb arányban építettek udvari szobákat, mintsem 1871-ben, mely évben az utczai szobák száma az udvari szobák számát túlhaladta. Az egyes városrészek közül a bel-, Lipót- és Ferenczváros azok, melyekben az utczai szobák még túlnyomók, a többi városrészekben inkább találunk udvari szobákat. Ha az utczai és udvari szobák egymás közti számarányát keressük, úgy találjuk, hogy 100 utczai szobára esett a belvárosban és a Lipótvárosban 86, a Terézvárosban 111, a Józsefvárosban 107, a Ferenczvárosban 84, és elvégre a kültelkeken és Kőbányán 405 udvari szoba.

Az előszobákról fölemlithető, miszerint azokból egy-egy jut a belvárosban 5 szobára, a Lipótvárosban 4, a többi városrészekben 7 szobára. Átlag az 1872-diki építkezéseknél minden 7 szobára jut egy előszoba.

A 2. számú tábla az iránt is nyújt felvilágosítást, milyeneműek voltak az új építkezésekben létesített egyéb lakrészek. Épült ugyanis 626 alkoven, 2987 konyha, 1414 éléskamra, 118 bolt, 168 műhely, 325 raktár, 172 istálló, 67 fészker, 91 mosókonyha. Legtöbb bolt épült a Terézvárosban, legtöbb műhely és raktár a Józsefvárosban. A belvárosban sem a boltok, sem a műhelyek száma új építkezés által nem szaporodott.

Fölemlítésre méltónak tartjuk továbbá azon utczákat, melyekben a legtöbb szoba keletkezett. Ezek a következők:

¹⁾ A pinczelakások ügyében Pestváros tanácsa, 1873. június hó 26-án tartott ülésében a következő határozatot hozta: »Tekintettel azon káros befolyásra, melyet a szabályellenesen épített pinczelakások a város szabályozására és szépítésére, különösen pedig a közegészségi viszonyokra gyakorolnak, a fővárosi közmunkatanács f. évi június 19-én 1286. sz. a. és a városi közgyűlés f. évi június 4-én 22997 sz. a. kelt határozataihoz képest addig, míg az építkezés ügye törvény által véglegesen nem szabályoztatik, — az 1870. évi X-ik t. cz. 22. §-a alapján következő rendszabály léptetetik életbe: Földalatti (pincze) helyiségek lakásul vagy műhelyül a főváros belterületén csak oly utczában engedélyeztetnek, melyek a végleges lejtmerési magasságra még feltöltve nincsenek, — de csakis az utcza feltöltéseig ideiglenesen, és csak úgy, ha azok boltozattal vannak ellátva, legalább 10 láb űrmagassággal bírnak, és ezen űrmagasságnak fele vagyis 5 láb az utcza tényleges lejtészini vonalán feül áll, — vagy ha az épület földszinti talaját az utcza járdájának végleges lejtmereti magasságánál logfelebb 4 lábbal szabad magassabbra fektetni, s az ideiglenes pinczelakások vagy műhelyek az utczai járdának a végleges magasságra fektetése alkalmával egyidejűleg megszüntetendők. — E rendszabály áthágói ellen az építési statutumok 74. §-a fog alkalmaztatni.«

belvárosban: zöldfa-utcza 249, molnár-utcza 154, Lipót-
cza 102.

A Lipótvárosban: Ferencz-József-
rakpart 140, váczi-ut 110, Ru-
dolf-
rakpart 102.

A Terézvárosban: király-
utcza 194, Rombach-
utcza 190, gyár-
cza 188, árok-
utcza 185, Szondy-
utcza 162, váczi-
ut 140, uj-
utcza 117.

A Józsefvárosban: Mária-
utcza 230, Sándor-
utcza 184, uj vásár-
tér 184, nagystá-
czió-
utcza 106.

A Ferenczvárosban: csilla-
g-
utcza 163, üllői-
ut 115.

Átmenvén annak vizsgálatára, miképen oszolnak el az újból épített szobák az egyes emeletek szerint — miről a 2. számú tábla tartalmazza a kimerítő adatokat — a főbb eredményeket következőképen foglalhatjuk össze:

	1872. vagyis %-ban, ellenben 1871. vagyis %-ban, 1870. vagyis %-ban					
Az újból keletkezett pin- cheszobák száma	30	8	» 348	5	» 545	10
földszinti szobák száma	2002	29	» 1869	28	» 2057	38
1/2 I. és emeleti »	1893	28	» 1954	29	» 1410	26
második » »	1476	21	» 1440	22	» 907	17
harmadik » »	821	12	» 818	12	» 405	8
negyedik » »	160	2	» 248	4	» 77	1
	6882	100	6677	100	5401	100

A 2. számú tábla kimutatja azt is, mennyivel emelkedett az utczei ablakok száma az 1872-diki építkezések folytán. Az 1872-ben épült lakházak összesen 6107 ablakkal szolgálnak az utczára. Ha párhuzamot vonunk az utolsó két év közt, úgy találjuk, hogy 1871-ben esett egy-egy épületre 52, 1872-ben 29 utczei ablak. Ha azt kutatjuk, vajjon hány ablak esik egy-egy újból épült utczaszobára, azt látjuk, hogy 100 utczei szobának van a belvárosban 203, a Lipótvárosban 262, a Terézvárosban 196 a Józsefvárosban 211 a Ferenczvárosban 217 ablaka.

A következő utczák szaporodtak 100 ablaknál többel:

A Belvárosban: zöldfa-
utcza 200, molnár-
utcza 149, Lipót-
cza 104 ablak.

A Lipótvárosban: Ferencz-
József-
rakpart 196, Széchenyi-
tér 100
ablak.

A Terézvárosban: árok-
utcza 193, Szondy-
utcza 184, király-
utcza 176, váczi-
ut 156, három-
dob-
utcza 150, gyár-
utcza 110
ablak.

A Józsefvárosban: uj vásár-
tér 206, nagystá-
czió-
utcza 153, Mária-
cza 143
ablak.

A Ferenczvárosban: csilla-
g-
utcza 138
ablak.

2. sz. tábla.

Kimutatása az 1872-diki összes építkezések által keletkezett új szobáknak és

Ausweis über die durch die Bauhätigkeit des Jahres 1872 neu entstandenen Zimmer und

Az utca neve Name der Gasse		I. Az épületrészek száma I. Zahl der Gebäudetheile												
		utcai szoba Gassenzimmer	udvari szoba Hofzimmer	előszoba Vorzimmer	összesen Zusammen	alkóv Alkoven	konyha Küchen	éleškamra Speisekamm.	bolt	Gezölbe	mihely Werkstätten	raktár Magazine	istálló Ställe	fészer Scheuern
I. BELVÁROS. Innere Stadt.														
Aldunásor	Untere Donauzeil.	25	25	10	60	12	18	19	—	—	—	—	—	—
Borz-utca,	Dacheugasse	14	32	5	51	6	16	4	—	—	—	1	—	—
Egyetem-utca,	Universitätsgasse	15	41	3	59	—	2	3	2	—	—	2	—	—
Felérhajó-utca,	Weisse Schiffg.	4	10	5	19	2	5	8	—	—	—	—	—	—
Kalap-utca,	Hutgasse	24	17	7	48	6	11	11	—	—	—	—	—	—
Kecskenéti-utca,	Kecskenétergasse	35	11	4	50	15	11	11	4	—	—	6	—	—
Kigyó-utca,	Schlangengasse	32	32	12	76	4	16	19	6	—	—	8	—	—
Lipót-utca,	Leopoldgasse	55	25	22	102	17	30	28	—	—	—	—	—	—
Lövész-utca,	Schützengasse	6	4	1	11	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Magyar-utca,	Ungargasse	20	18	8	46	2	7	11	—	—	2	—	—	—
Molnár-utca,	Müllergasse	77	55	22	154	20	49	36	1	1	3	—	—	—
Ország-ut,	Landstrasse	9	14	5	28	—	4	3	4	—	—	4	—	—
Papnövelde-utca,	Seminargasse	6	6	1	13	1	1	3	—	—	—	1	—	—
Sarkantyus-utca,	Sporergasse	14	18	8	40	9	13	—	—	—	2	—	—	—
Szép-utca,	Schöne gasse	—	6	—	6	—	2	—	—	—	—	—	3	2
Vármege-utca,	Komitatgasse	3	—	1	4	1	1	3	—	—	—	—	—	—
Zöldfa-utca,	Grünbaumgasse	93	104	52	249	21	68	59	2	—	—	8	—	—
Összes új építés	Gesamnter Neubau	438	418	166	1016	116	255	221	19	1	37	3	2	—
Lerombolás	Demolirung	63	98	3	164	—	75	7	19	1	7	1	1	1
Teháttényleges szaporodás Also faktische Zunahme		369	320	163	852	116	180	214	—	—	30	2	1	—
II. LIPÓTVÁROS. Leopoldstadt.														
Bálvány-utca,	Göttergasse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dorottya-utca,	Dorotheagasse	28	18	9	55	—	9	8	10	—	—	4	—	—
Erzsébet-tér,	Elisabethplatz	7	4	—	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Fatér,	Holzplatz	28	18	11	57	3	12	12	—	—	—	4	1	1
Fer. József-rakpart,	Franz Josefs Quay	80	36	24	140	5	19	22	—	—	—	—	—	—
József-tér,	Josefsplatz	12	26	4	42	4	12	12	—	—	—	—	—	—
Kétsas-utca,	Zweiadlergasse	20	42	5	67	8	11	11	2	—	—	4	—	—
Nádor-utca,	Palattingasse	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Rudolf-rakpart,	Rudolfsquai	9	22	8	39	11	17	4	3	—	—	—	1	1
Széchenyi-tér,	Széchenyiplatz	52	36	14	102	—	7	7	4	—	—	8	7	—
Templom-tér,	Kirchenplatz	32	25	10	67	6	11	11	8	—	—	—	—	—
Váci-ut,	Wainersstrasse	49	36	25	110	12	36	26	7	—	—	4	1	1
Vadász-utca,	Jägergasse	12	25	11	48	8	15	17	2	—	—	2	2	1
Névtelen-utca	Unbenanntegasse,	15	23	—	38	—	9	32	—	—	—	—	1	—
Összes új építés	Gesamnter Neubau	344	312	121	777	57	160	162	36	—	—	27	13	4
Lerombolás	Demolirung	8	22	3	33	1	14	2	10	—	—	5	—	—
Teháttényleges szaporodás Also factische Zunahme		336	290	118	744	56	146	160	26	—	—	22	13	4

Tabelle Nr. 2.

egyéb épületrészeknek, valamint a szobák fekvésének és az utcai ablakoknak.

sonstigen Gebäudetheilen, sowie über die Höhenlage der Zimmer und über die Gassenfenster.

		II. Szobák száma és fekvése II. Zahl und Höhenlage der Zimmer								III. Utczai ablakok száma és fekvése III. Zahl und Höhenlage der Gassenfenster									
mosókonyha Waschtischen	különféle Diverse	pinczében Im Keller	földszint Parterre	1/2	1	2	3	4	padláson Boden	összesen Zusammen	pinczében Im Keller	földszinten Parterre	1/2	1	2	3	4	padláson Boden	összesen Zusammen
				emeleten Stock									emeleten Stock						
1	2	—	5	—	8	15	32	—	—	60	5	5	—	6	28	10	—	—	54
1	—	—	13	—	19	19	—	—	—	51	—	8	—	9	9	—	—	—	26
1	3	—	2	—	19	19	19	—	—	59	—	6	—	7	7	7	—	—	27
—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	19	—	—	—	—	6	—	—	—	6
1	1	—	6	—	9	10	23	—	—	48	—	6	—	7	7	25	—	—	42
1	—	—	8	—	14	14	14	—	—	50	—	17	—	19	19	19	—	—	74
1	1	—	1	—	18	19	19	19	—	76	—	14	—	15	15	15	15	—	74
1	1	—	20	—	20	20	21	21	—	102	—	20	—	21	21	21	21	—	104
—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	11	—	—	—	—	11	—	—	—	11
2	2	—	14	—	16	16	—	—	—	46	2	8	—	13	13	—	—	—	36
3	7	3	29	—	42	45	35	—	—	154	20	31	—	38	38	22	—	—	149
1	4	—	2	—	9	8	9	—	—	28	—	6	—	7	7	7	—	—	27
—	1	—	5	—	4	2	2	—	—	13	—	2	—	3	3	3	—	—	11
—	—	—	10	—	14	16	—	—	—	40	8	8	—	9	9	—	—	—	34
—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	5	—	—	—	5
3	8	—	45	—	68	68	68	—	—	249	10	40	—	50	50	50	—	—	200
16	30	3	160	—	266	305	242	40	—	1016	45	171	—	204	248	179	36	—	883
—	—	2	132	—	30	—	—	—	—	164	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	30	1	28	—	236	305	242	40	—	852	45	171	—	204	248	179	36	—	883
—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5	—	1	—	14	19	21	—	—	53	—	21	—	21	21	21	—	—	84
—	6	—	—	—	—	11	—	—	—	11	—	—	—	—	20	—	—	—	20
1	12	—	15	—	21	21	—	—	—	57	—	21	—	21	21	—	—	—	63
—	50	—	—	—	16	40	42	42	—	140	—	—	—	49	49	49	49	—	196
—	—	—	—	—	—	—	21	21	—	42	—	—	—	—	9	9	—	—	18
—	11	—	1	—	11	29	26	—	—	67	—	5	—	5	14	12	—	—	36
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	18	—	6	—	17	16	—	—	—	39	8	8	—	9	9	—	—	—	34
—	5	—	20	—	20	21	20	21	—	102	—	20	—	20	20	20	20	—	100
1	1	—	1	—	21	22	23	—	—	67	—	19	—	19	19	19	—	—	76
—	32	—	11	—	17	24	58	—	—	110	—	19	—	19	19	42	—	—	99
1	15	—	8	—	20	20	—	—	—	48	6	7	—	7	7	—	—	—	27
—	12	8	15	—	15	—	—	—	—	38	9	9	—	9	—	—	—	—	27
4	180	8	79	—	172	223	211	84	—	777	23	129	—	179	208	172	69	—	780
—	10	—	24	—	9	—	—	—	—	33	—	26	—	5	—	—	—	—	31
4	170	8	55	—	163	223	211	84	—	744	23	103	—	174	208	172	69	—	749

Tabelle Nr. 2. (Fortsetzung.)

mosókonyha Waschküchen	Szobák száma és fekvése Zahl und Höhenlage der Zimmer										Utczai ablakok száma és fekvése Zahl und Höhenlage der Gassenfenster									
	különféle Diverse	pinczében Im Keller	földszinten Parterre	emeleten Stock					padlás Dachraum	összesen Zusammen	pinczében Im Keller	földszinten Parterre	emeleten Stock					padlás Dachraum	összesen Zusammen	
				1/2	1	2	3	4					1/2	1	2	3	4			
—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	
—	—	2	3	—	—	—	—	—	5	4	4	—	—	—	—	—	—	—	8	
—	35	23	73	—	71	9	9	—	185	55	65	—	55	9	9	—	—	—	193	
1	23	—	20	—	29	21	—	—	70	12	13	—	18	18	—	—	—	—	61	
1	1	—	7	—	—	—	—	—	7	6	6	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	7	10	—	5	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	4	—	29	—	57	51	51	—	188	—	25	—	35	25	25	—	—	—	110	
—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	47	2	45	—	55	38	—	—	140	29	50	—	45	26	—	—	—	—	150	
—	4	2	13	—	14	9	—	—	38	6	7	—	7	7	—	—	—	—	27	
—	30	4	14	—	17	—	—	—	35	10	10	—	9	—	—	—	—	—	29	
1	33	—	13	—	25	25	15	—	78	4	10	—	10	10	5	—	—	—	39	
—	21	2	7	—	21	25	25	—	80	19	19	—	19	19	19	—	—	—	95	
1	5	—	9	—	—	—	—	—	9	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	17	24	—	11	—	—	—	52	18	19	—	5	—	—	—	—	—	42	
10	51	4	43	—	72	53	22	—	194	23	42	—	45	48	18	—	—	—	178	
—	—	—	6	—	33	38	—	—	77	—	—	—	46	52	—	—	—	—	98	
—	—	—	22	—	10	10	—	—	42	4	8	—	4	4	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	6	
1	10	—	3	—	14	14	14	—	45	—	14	—	14	14	14	—	—	—	56	
3	71	—	23	—	57	57	53	—	190	—	19	—	21	21	11	—	—	—	72	
1	8	32	55	—	—	—	—	—	87	21	24	—	—	—	—	—	—	—	45	
—	—	5	6	—	—	—	—	—	11	6	6	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	15	—	9	—	13	10	—	—	32	9	9	—	9	9	—	—	—	—	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	9	25	37	—	14	—	—	—	76	34	35	—	18	—	—	—	—	—	187	
1	47	29	60	—	46	27	—	—	162	55	69	—	38	22	—	—	—	—	84	
—	2	16	25	—	17	—	—	—	58	16	17	—	18	—	—	—	—	—	51	
—	—	—	—	—	13	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
1	11	—	35	—	46	36	—	—	117	—	16	—	38	31	—	—	—	—	85	
—	29	—	1	37	—	38	36	36	148	—	31	31	—	32	32	30	—	—	156	
—	15	17	26	—	20	—	—	—	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	20	17	23	—	—	—	—	—	40	19	20	—	—	—	—	—	—	—	39	
23	492	204	652	37	663	461	225	36	2278	353	550	31	463	347	133	30	—	—	1907	
—	6	2	71	—	—	—	—	—	73	—	94	—	—	—	—	—	—	—	94	
23	486	202	581	37	663	461	225	36	2205	353	456	31	463	347	133	30	—	—	1813	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	—	5	23	—	15	14	—	—	57	12	12	—	9	9	—	—	—	—	42	
—	—	4	4	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	1	14	28	—	6	—	—	—	48	14	25	—	5	—	—	—	—	—	44	
—	1	11	14	—	—	—	—	—	25	6	6	—	—	—	—	—	—	—	12	
1	2	—	9	—	23	24	—	—	56	—	25	—	26	26	—	—	—	—	77	
—	—	7	9	—	—	—	—	—	16	9	9	—	—	—	—	—	—	—	18	
—	1	18	20	—	10	—	—	—	48	28	29	—	11	—	—	—	—	—	68	

2. sz. tábla (Folytatás.)

Az utcza neve Name der Gasse		I. Az épületrészek száma Zahl der Gebäudetheile											
		utczai szoba Gassenzimmer	udvari szoba Hofzimmer	előszoba Vorzimmer	összesen Zusammen	alkóv Alkoven	konyha Küchen	élekkamara Speisekammer	bolt Gewölbe	műhely Werkstätten	raktár Magazine	istálló Ställe	fészer Scheuern
Hunyady-utcza,	Hunyadygasse	6	9	—	15	—	12	4	1	—	—	1	1
Illés-utcza,	Eliassgasse	2	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—
József-utcza,	Josefgasse	16	32	4	52	3	39	11	1	9	8	1	2
Kalváriahegy,	Kalvarienberg	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Kalvária-utcza,	Kalvariengasse	11	8	6	25	1	7	7	—	2	—	—	—
Kender-utcza,	Hanfasse	—	4	—	4	—	3	1	—	—	1	—	—
Kisfaludy-utcza,	Kisfaludy-gasse	15	8	—	23	—	18	4	—	—	—	—	—
Kisfuvaros-utcza,	Kl. Fuhrmannsg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kisstáció-utcza,	Kl. Stationgasse	—	3	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—
Kistemplom-utcza,	Kl. Kirchengasse	11	6	—	17	—	12	2	—	—	1	—	—
Konti-utcza,	Kontigasse	31	7	—	38	—	31	8	—	2	—	1	—
Korház-utcza,	Spitalgasse	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2
Koszoru-utcza,	Kranzgasse	2	3	—	5	—	4	2	—	1	1	1	—
Kobányai-utcza,	Steinmezzgasse	2	31	1	34	4	10	7	—	2	4	—	1
Ludoviceum-utcza,	Ludoviceumgasse	—	3	—	3	—	3	1	—	—	—	—	—
Magdolna-utcza,	Magdalengasse	9	9	1	19	—	16	5	—	2	—	1	—
Mária-utcza,	Mariengasse	79	122	29	230	35	99	45	1	1	3	1	1
Mátyás-tér,	Mathiasplatz	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	2	1
Muzeum-utcza,	Museumgasse	24	26	9	59	8	9	12	—	—	6	1	1
Nagyfuvaros-utcza,	Gr. Fuhrmannsg.	2	19	—	21	—	14	1	—	1	2	—	—
Nagystáció-utcza,	Gr. Stationsgasse	64	25	17	106	14	49	19	—	6	9	10	2
Nagytemplom-utcza,	Gr. Kirchengasse	5	6	—	11	—	9	—	—	—	—	—	—
Nap-utcza,	Sommergasse	9	8	—	17	4	15	9	—	—	—	—	1
Német-utcza,	Deutschegasse	9	5	4	18	5	8	5	—	2	1	1	2
Ország-ut,	Landstrasse	15	102	36	153	—	33	33	6	—	13	3	3
Örmövény-utcza,	Freudenthalgasse	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	2	—
Ór-utcza,	Wachgasse	—	3	—	3	—	3	—	—	1	—	—	—
Ósz-utcza,	Herbstgasse	15	22	7	44	10	15	13	—	—	3	1	1
Ótpacsirta-utcza,	Fünflerchengasse	23	9	4	36	6	12	13	1	2	1	—	—
Pontyko-utcza,	Karpfensteingasse	13	5	—	18	2	13	5	—	—	1	1	1
Práter-utcza,	Pratergasse	40	30	1	71	5	54	11	—	3	1	1	—
Rákóczy-tér,	Rákoczypplatz	—	5	—	5	—	4	1	—	—	3	—	—
Salétrom-utcza,	Salitergasse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sándor-utcza,	Erzh. Alexanderg.	40	107	37	184	17	59	43	—	6	7	1	1
Sárkány-utcza,	Drachengasse	6	6	—	12	2	12	2	—	—	—	—	2
Sertéskeresk.-utcza,	Borstenviehh.gasse	—	7	—	7	1	6	2	—	—	1	1	1
Szöllohegy-utcza,	Weinberggasse	10	4	—	14	—	13	2	—	1	—	—	—
Tavaszmező-utcza,	Frühlingfeldgasse	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
Teleki-tér,	Telekypplatz	15	7	—	22	3	15	2	—	1	2	—	1
Templom-tér,	Kirchenplatz	28	5	12	45	5	16	13	—	—	2	1	—
Tómo-utcza,	Schoppergasse	23	7	1	31	4	29	4	—	3	2	—	—
Újvársár-tér,	Neumarkplatz	88	75	21	184	20	98	34	18	8	19	2	1
Ülloi-ut,	Ülloerstrasse	12	4	3	19	—	3	3	—	3	2	—	—
Vig-utcza,	Lustiggasse	5	5	—	10	1	8	2	—	2	—	—	—
Zerge-utcza,	Gemengasse	26	53	9	88	12	33	13	—	6	1	—	—
Zsák-utcza,	Sackgasse	15	7	1	23	3	18	3	—	—	3	1	1
Névtelen-utcza,	Namenlosegasse	23	15	—	38	4	33	7	1	—	—	1	—
Összes új építés	Gesamnter Neubau	837	914	223	1974	186	1.003	395	29	74	101	39	32
Leromlólás	Demolirung	28	42	1	71	—	32	4	6	7	—	1	3
Tehattányleges szaporodás	Also factische Zunahme	809	872	222	1903	186	968	391	23	67	101	38	29

Tabelle Nr. 2. (Fortsetzung.)

mosókonyha Waschküche külfőfelé Diverse	II. Szobák száma és fekvése Zahl und Höhenlage der Zimmer								III. Utczai ablakok száma és fekvése Zahl und Höhenlage der Gassenfenster									
	pinczében Im Keller	földszinten Parterre	1/2	1	2	3	4	padlás Dachraum	összesen Zusammen	pinczében Im Keller	földszinten Parterre	1/2	1	2	3	4	padlás Dachraum	összesen Zusammen
			emeleten Stock									emeleten Stock						
—	—	5	10	—	—	—	—	—	15	5	5	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	3
3	3	3	28	—	21	—	—	—	52	12	16	—	11	—	—	—	—	39
—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	9	—	8	8	—	—	25	—	8	—	9	9	—	—	—	26
—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	9	14	—	—	—	—	—	23	16	16	—	—	—	—	—	—	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	8	9	—	—	—	—	—	17	9	11	—	—	—	—	—	—	20
1	1	16	22	—	—	—	—	—	38	29	29	—	—	—	—	—	—	58
—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	3	3	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	13	—	7	7	7	—	34	—	3	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7	12	—	—	—	—	—	19	8	9	—	—	—	—	—	—	17
5	3	6	70	—	82	72	—	—	230	22	34	—	47	40	—	—	—	143
—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	2	15	—	13	14	15	—	59	—	8	—	9	9	9	—	—	35
—	—	6	15	—	—	—	—	—	21	—	3	—	—	—	—	—	—	3
—	5	—	44	—	50	12	—	—	106	31	52	—	59	11	—	—	—	153
—	—	5	6	—	—	—	—	—	11	4	5	—	—	—	—	—	—	9
2	1	7	10	—	—	—	—	—	17	8	9	—	—	—	—	—	—	17
1	2	—	10	—	8	—	—	—	18	—	6	—	7	—	—	—	—	13
1	—	—	13	—	47	47	46	—	153	—	10	—	11	11	11	—	—	43
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	6	—	11	—	24	9	—	—	44	—	4	5	18	5	—	—	—	32
1	1	—	9	—	13	14	—	—	36	14	14	—	18	18	—	—	—	64
—	—	8	10	—	—	—	—	—	18	8	11	—	—	—	—	—	—	19
2	1	18	37	—	16	—	—	—	71	39	39	—	11	—	—	—	—	89
—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	8	3	52	—	63	66	—	—	184	12	22	—	24	24	—	—	—	82
—	—	4	8	—	—	—	—	—	12	4	4	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	7	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	6	8	—	—	—	—	—	14	11	11	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	9	13	—	—	—	—	—	22	11	19	—	—	—	—	—	—	30
—	1	—	9	—	18	18	—	—	45	—	19	—	20	20	—	—	—	59
1	—	3	16	—	12	—	—	—	31	11	18	—	15	—	—	—	—	44
4	1	—	81	—	83	20	—	—	184	13	108	—	70	15	—	—	—	206
—	—	—	1	—	9	9	—	—	19	—	13	—	14	4	—	—	—	31
—	—	2	8	—	—	—	—	—	10	7	7	—	—	—	—	—	—	14
2	2	—	28	—	30	30	—	—	88	14	14	—	16	16	—	—	—	60
1	—	8	7	—	8	—	—	—	23	8	8	—	9	—	—	—	—	25
1	—	17	21	—	—	—	—	—	38	18	18	—	—	—	—	—	—	36
36	48	213	763	—	566	364	68	—	1974	386	665	5	419	217	20	—	—	1712
—	—	3	60	—	4	4	—	—	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	48	210	703	—	562	360	68	—	1903	386	665	5	419	217	20	—	—	1712

Tabelle Nr. 2. (Schluss.)

		II. Szobák száma és fekvése <i>Zahl und Höhenlage der Zimmer</i>								III. Utczai ablakok száma és fekvése <i>Zahl und Höhenlage der Gassenfenster</i>										
mosókonyha <i>Waschküchen</i>	különféle <i>Diverse</i>	pinczében <i>Im Keller</i>	földszinten <i>Parterre</i>	1/2	1	2	3	4	padlás <i>Dachraum</i>	össze- <i>Zusammen</i>	pinczében <i>Im Keller</i>	földszinten <i>Parterre</i>	1/2	1	2	3	4	padlás <i>Dachraum</i>	össze- <i>Zusammen</i>	
																				emeleten <i>Stock</i>
1	—	10	13	—	8	—	—	—	—	31	9	9	—	7	—	—	—	—	—	25
2	1	—	26	—	46	46	45	—	—	163	14	28	—	32	32	32	—	—	—	138
—	—	3	8	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	10	22	—	—	—	—	—	—	32	14	34	—	—	—	—	—	—	—	48
1	—	2	13	—	10	—	—	—	—	25	4	23	—	18	—	—	—	—	—	45
—	—	1	14	—	—	—	—	—	—	15	9	9	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	7	—	14	—	17	4	—	—	—	35	—	15	—	16	16	—	—	—	—	47
1	—	10	16	—	—	—	—	—	—	26	11	12	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	6	4	4	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	5	5	—	—	—	—	—	—	10	8	8	—	—	—	—	—	—	—	16
1	10	—	26	—	22	22	—	—	—	70	16	16	—	18	18	—	—	—	—	68
—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	8	4	4	—	—	—	—	—	—	—	8
—	1	13	32	—	9	—	—	—	—	54	32	33	—	14	—	—	—	—	—	79
1	1	—	18	—	28	39	30	—	—	115	—	4	—	24	27	27	—	—	—	82
—	—	5	13	—	—	—	—	—	—	18	7	16	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	6	17	—	—	—	—	—	—	23	14	21	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7	3	3	—	—	—	—	—	—	—	6
8	21	72	255	—	140	111	75	—	—	653	149	239	—	129	93	59	—	—	—	—
—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	669
8	21	72	244	—	140	111	75	—	—	642	149	239	—	129	93	59	—	—	—	669
3	105	33	255	—	60	7	—	—	—	355	8	81	—	33	26	—	—	—	—	148
1	20	4	136	—	32	—	—	—	—	172	27	83	—	23	—	—	—	—	—	133
4	125	37	391	—	92	7	—	—	—	527	35	164	—	56	26	—	—	—	—	281

Recapitulation.

16	30	1	28	—	236	305	242	40	—	852	45	171	—	204	248	179	36	—	—	883
4	170	8	55	—	163	223	211	84	—	744	23	103	—	174	208	172	69	—	—	749
23	486	202	581	37	663	461	225	36	—	2205	353	456	31	463	347	133	30	—	—	1813
36	48	210	703	—	562	360	68	—	—	1903	386	665	5	419	217	20	—	—	—	1712
8	21	72	244	—	140	111	75	—	—	642	149	239	—	129	93	59	—	—	—	669
4	125	37	391	—	92	7	—	—	—	527	35	164	—	56	26	—	—	—	—	281
91	880	530	2002	37	1856	1467	821	160	—	6873	991	1798	36	1445	1139	563	135	—	—	6107

HARMADIK FEJEZET.

Építési költségek és árak.

A 3. sz. táblán közlött adatok szerint az 1872-diki építkezések összesen 14.128,320 frt költséget vettek igénybe, tehát közel 2 millióval többet, mint az előbbi évben, melyben ugyanis ez összeg 12.361,950 frtra rúgott.

Ezen jelentékeny összegből — melyben a telek ára benn nem foglaltatik — a legnagyobb rész

					tehát a tavalyi összeghez képest
a Terézvárosra	esik t. i.	4.257,180 frt	vagyis 30 %	+	793,832 frt
a Józsefvárosra	» »	3.466,430 »	» 24 »	+	327,550 »
a Lipótvárosra.	» »	1.972,341 »	» 14 »	—	54,006 »
a Belvárosra.	» »	1.677,715 »	» 12 »	—	603,735 »
Kültelkek és Kőbányára » »	» »	1.538,134 »	» 11 »	+	995,734 »
a Ferenczvárosra	» »	1.216,520 »	» 9 »	+	306,995 »

E szerint a kültelkeken és Kőbányán találjuk a befektetési összegnek a legnagyobb emelkedését, a Terézvárosban, Józsefvárosban és Ferenczvárosban szintén jóval nagyobb értéket fektettek építésekbe, mintsem az előbbi évben; ellenben a bel- és Lipótváros kiépítésére ez évben a tavalyinál kisebb összegeket fordítottak. Némileg más eredményhez vezet, ha százalékban hasonlítjuk össze az egyes városrészeire eső építési költséget; tett t. i. városrészek szerint az építési költség

	1871.	1872.
a Terézvárosban	az összes építési költség 28 %-át	30 %-át,
a Józsefvárosban	» » 26 »	24 »
a belvárosban	» » 19 »	12 »
a Lipótvárosban	» » 16 »	14 »
a Ferenczvárosban.	» » 7 »	9 »
a kültelkeken és Kőbányán »	» » 4 »	11 »

Az összes 14.128,320 frtot tevő költségekből 13.151,410 frt esett lakházak építésére és csak 976,910 frt műhelyek, raktárak és egyéb nem lakcélokra szolgáló épületekre.

Annak megismerésére, mennyi fordítottatott városrészenként egy-egy lakház előállítására, szolgáljanak a következő számok:

Került ugyanis:

	A) Új építés.		B) toldalékipítés.	
	hány?	mennyibe?	hány?	mennyibe?
a Belvárosban	19	1.464,015 frt	—	—
a Lipótvárosban	8	1.606,500 »	—	—
a Terézvárosban	54	3.326,010 »	33	358,110 frt
a Józsefvárosban	74	2.779,340 »	64	522,890 »
a Ferenczvárosban	19	713,190 »	34	345,305 »
a kültelkeken és Kőbányán	83	553,324 »	22	284,130 »
az egész városban a kültelkekkel együtt	257	10.442,379 frt	153	1.510,435 frt,
a kültelkek nélkül	174	9,889,055 frt	131	1.226,305 frt.

és e szerint tesz egy-egy újból épített háznak költsége átlag az egész városban 40631 frtot, illetőleg a beltelkeken 56833 frtot, míg a tavalyi átlag 53000 forintot, illetőleg a beltelkeken 61000 forintot tett.

A legdrágább házak ez évben is a Lipótvárosban épültek, hol egyegy ház építése átlag 200812 frtot vett igénybe; a legolcsóbbak a Ferenczvárosban átlag 37536 frttal;

a Belvárosban egy ház építése került átlag	77035	forintba,
a Terézvárosban	61592	»
a Józsefvárosban	37558	»

E szerint tett egy-egy ház építési költsége a belvárosban 38, a Terézvárosban 30, a Ferencz- és Józsefvárosban 18%-át a lipótvárosi építési költségének.

Összehasonlítván milyen összegeket fordítottak minden városrészben egy-egy lakház előállítására 1872-ben és milyent 1871-ben, — azt tapasztaljuk, hogy a bel- és Lipótvárosban ez idén valamivel kevesebbet költöttek az építők, midőn t. i. egy-egy lakház előállítása került

a Belvárosban	1871-ben: 116,000	de 1872-ben csak	77,000 frtot
a Lipótvárosban	» 224,000	» »	200,100 »

ellenben nagyobb értéket képviselnek a többi városrészek építkezései, mely körülmény azon irányt gyaníttatja, hogy minden városrész részesüljön egyenlőbb kedveltségben, és a város minden része drágább és csinosabb házak által szépüljön. E szempontból kedves tanuságul szolgál, hogy egy-egy ház építésére fordítottak

a Terézvárosban	1871-ben 52,000 frtot,	ellenben 1872-ben	61,592 frtot,
a Józsefvárosban	» 33,000 »	»	37,558 »
a Ferenczvárosban	» 31,000 »	»	37,536 »

Legjobb mértéknek arra, hogy az egyes városrészekben, valamint az egész városban építkezésekre fordított költségeket megítélhessük, kínálkozik az egy □ öl beépítése által felmerült költség, miáltal t. i. az építkezési költségek legegyszerűbb mértékükre visszavezettetnek. Az egész városban 1872-ben 24,745 1/2 □ °nyi terület lett újból épülő lakházakkal beépítve, mi 10,442,379 frtnyi költséget okozott; egy-egy □ öl beépítése ennél fogva átlag 422 forintba került. Ha azonban a kültelki és kőbányai építkezésektől eltekintünk, melyek — a mint említők — az összépitkezések jelentékeny százalékát képezik, úgy tett 1872-ben egy-egy □ ° beépítésének költsége 472 frtot, vagyis összehasonlítván a tavalyi eredménnyel, 14 frttal többet, a mi a telek intensiv felhasználására enged következtetni.

Egy-egy négyszögöl beépítése került:

a Belvárosban	598	frtba,
a Lipótvárosban	840	»
a Terézvárosban	457	»
a Józsefvárosban	387	»
a Ferenczvárosban	346	»

Az átlagon alul maradtak (a kültelkeken kívül, hol egy-egy □öl beépítése 145 frtba került) a Terézváros, Józsefváros és Ferenczváros, az átlagon felül találjuk a bel- és Lipótvárost. A lipótvárosi költségek 41%-kal többet tesznek, mint a belvárosiak, 83%-kal többet mint a terézvárosiak, 117%-kal többet mint a józsefvárosiak és 142%-kal többet mint a ferenczvárosiak.

Az 1871. és 1872-diki költségek különbségét □öl szerint a következő számok mutatják:

	1871.	1872.	Különbség;
Belváros	684	598	—68
Lipótváros	760	840	+80
Terézváros	382	457	+75
Józsefváros	401	387	—14
Ferenczváros	236	346	+110

Annak kutatása, mennyibe került 1872-ben egy-egy négyszög öl beépítése a házak magassága szerint, következő eredményekhez vezet:

1. Földszintes házak.

Uj és toldalékipitkezések által beépített összesen 13,491 □öl 2.426,819 frt költséggel, tehát kerül egy □öl átlag 179 forintba.

Még pedig:

150 frtnál kevesebbe a beltelkeken	18 esetben,	a kültelkeken	51 esetben
150—200 forintba	» 96 »	» 45 »	
200—250 »	» 72 »	» 5 »	
250 forintnál többé	» 3 »	» — »	

2. Egyemeletes házak.

Uj és toldalékipitkezések által beépített összesen 4118½ □öl 1.382,115 frt költséggel, tehát kerül egy □öl átlag 335 frtba.

Még pedig:

250 forintnál kevesebbe a beltelkeken	— esetben,	a kültelkeken	— esetben,
250—300 forintba	16 »	» 1 »	
300—350 »	19 »	» 2 »	
350—400 »	5 »	» — »	
400 frtnál többé	— »	» — »	

3. Kétemeletes házak.

Uj és toldalékipitkezések által beépített összesen 7023½ □öl 3.237,810 frt költséggel, tehát kerül egy □öl átlag 461 forintba.

Még pedig:

400 frtnál kevesebbe a hertelkeken — esetben,	a kürtelkeken 1 esetben,
400—450 forintba » 11 »	» — »
450—500 » » 25 »	» — »
500—550 » » 6 »	» — »
550—600 » » 5 »	» — »
600 frtnál többe » — »	» — »

4. Háromeletes ház.

Uj és toldaléképítkezések által beépítettett összesen 5289 □ öl. 3.431,745 frt költséggel, tehát kerül egy □ öl 648 forintba.

Még pedig:

500 frtnál kevesebbe a beltelkeken — esetben,	a kürtelkeken — esetben,
500—600 forintba » 9 »	» — »
600 frtnál többe » 17 »	» — »

5. Négyemeletes ház.

Uj építkezések által beépítettett 1593½ □ öl 1.580,725 frt költséggel, tehát kerül 1 □ öl átlag 992 forintba.

Még pedig:

700 forintonál kevesebbe a beltelkeken — esetben,	
700—800 » » 3 »	
800—900 » » 1 »	
900 forintonál többe » 1 »	

Ha már most összehasonlítjuk, mily összeget vett igénybe egy-egy □ öl beépítése 1872-ben, melyet 1871-ben, akkor a következőket tapasztaljuk:

	1871	1872	tehát drágulás
egy földszinti ház négyszögölenként került	167 frtba	179 frtba	12 frttal,
egy egyemeletes ház » »	307 »	335 »	28 »
egy kétemeletes ház » »	425 »	461 »	36 »
egy háromemeletes ház » »	538 »	648 »	110 »
egy négyemeletes ház » »	900 »	992 »	92 »

mely adatokból világosan kitűnik, hogy az építkezés a folyó év alatt ismét jóval drágábbá vált. A drágulást átlag 97%-nak mondhatjuk.

Az építkezési költség ezen újbóli emelkedése előre is gyaníttatja velünk, hogy időközben az anyag és a munka ára ismét emelkedhetett. Mint a 4. sz. táblán látjuk, az emelkedés néhány cikkknél csakugyan beállott.

A napszám ugyanis kőmiveseknél 2 frt 20 krról 2 frt 30 krajczárra, az ácsoknál 2 frtről 2 frt 30 krra emelkedett, míg a napszamosok fizetése 1 frt 10 król 1 frt 20 krra emelkedett. Kőfaragók napszáma változatlanul 4 frton maradt.

A kőanyag szintén drágult, ugymint kemény alapkö 28 frtről 30 frtra, 1000 darab téglá 30 forintról 34 forintra.

A faanyag jelentéktelenül drágult, 1 köbláb puha fenyőfa 45 kr helyett 50 kr, 100 darab deszka 70 frt helyett, 75 forint.

Homok és mész változatlanok. Vasgám (9—12") 12 frt helyett 13 frt.

Ólom, kövezési, üveges, bádogos, asztalos, palafedő és lakatosmunka változatlan.

3. számú tábla.

Kimutatás az 1872-dik évi építkezések által beépített
Ausweis über das durch die Bauhätigkeit des Jahres

	Belváros <i>Innere Stadt</i>				Lipótváros <i>Leopoldstadt</i>				Terézváros <i>Theresienstadt</i>			
	Az épületek sz. <i>Zahl d. Gebäude</i>	A beépített terület m ² ☐ ölben <i>Verbautes Areal in ☐Kloßern</i>	Építési költség <i>Baukosten</i>	☐ öl kerül írtba <i>Kosten pr. ☐Kl.</i>	Az épületek sz. <i>Zahl d. Gebäude</i>	A beépített terület m ² ☐ ölben <i>Verbautes Areal in ☐Kloßern</i>	Építési költség <i>Baukosten</i>	☐ öl kerül írtba <i>Kosten pr. ☐Kl.</i>	Az épületek sz. <i>Zahl d. Gebäude</i>	A beépített terület m ² ☐ ölben <i>Verbautes Areal in ☐Kloßern</i>	Építési költség <i>Baukosten</i>	☐ öl kerül írtba <i>Kosten pr. ☐Kl.</i>
A) LAKHÁZAK.												
I. ÚJÉPÜLETEK.												
Földszintes házak, <i>Parterre-Gebäude</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	20	1788	321950	180
1 emeletes, <i>Einstöckige</i>	8	754 ¹ / ₂	365725	485	2	341	170500	500	13	1212 ¹ / ₂	416580	344
2 emeletes, <i>Zweistöckige</i>	9	1294	786915	608	3	620	426850	688	8	2058	1357250	659
3 emeletes, <i>Dreistöckige</i>	2	400	311375	779	2	803 ¹ / ₂	957350	1191	1	390	312000	800
Összesen — <i>Zusammen</i>	19	2445 ¹ / ₂	1464015	598	8	1912 ¹ / ₂	1606500	840	54	7275 ¹ / ₂	3326010	457
II. TOLDALÉK ÉPÍTÉS.												
Földszintes házak, <i>Parterre-Gebäude</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	24	901 ¹ / ₂	154810	172
1 emeletes, <i>Einstöckige</i>	1	62 ¹ / ₂	20000	320	—	—	—	—	7	376	116600	310
2 emeletes, <i>Zweistöckige</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2	170	86700	510
3 emeletes, <i>Dreistöckige</i>	1	141	87400	620	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen — <i>Zusammen</i>	2	203 ¹ / ₂	107400	520	—	—	—	—	33	1447 ¹ / ₂	358110	248
Új és told. együtt, <i>Neu u. Zubauten insgesamt</i>	21	2652	1571415	592	8	1912 ¹ / ₂	1606500	840	87	8726	368420	422
III. EMELETFÖLRAKÁSOK ÉS ÁTALAKÍTÁSOK.												
	6	—	106300	—	7	—	313611	—	16	—	390450	—
Összesen lakházak, <i>Summe d. Wohnhäuser</i>	27	2652	1677715	—	15	1912 ¹ / ₂	1920111	—	103	8726	4074570	—
B) EGYÉB ÉPÜLETEK.*)												
Összes építés, <i>Summe d. Baulichkeiten</i>	27	2652	1677715	—	19	2336 ¹ / ₂	1972341	—	115	10401	4257180	—
*) Ebből:												
Fényképész mütterm,	—	—	—	—	2	77	9230	—	—	—	—	—
<i>Photographisches Atelier</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyári épületek, <i>Fabrik-Geb.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1368	138800	—
Nyári lak, <i>Villen</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyomda-mütterm, <i>Druckerei</i>	—	—	—	—	1	167	33400	—	—	—	—	—
Kórház, <i>Spital</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raktár, <i>Magazine</i>	—	—	—	—	1	80	9600	—	—	—	—	—
Toronyátalakít, <i>Thurmumbau</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	12000	—
Órház, <i>Wachhaus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Különféle, <i>Diversi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	10	287	31810	—

Tabelle Nr. 3.

területről és építkezési költségekről.

1872. verbaute Areal und über die Baukosten.

Józsefváros <i>Josephstadt</i>				Ferenczváros <i>Franzstadt</i>				Kültelek és Kőbánya <i>Extravillan und Steinbruch</i>				Egész város <i>Ganze Stadt</i>			
Az épületek sz. Zahl d. Gebäude	A beépített terület let [] öblben Verbautes Areal in [] Klaffern	Építési költség Baukosten	[]öl kerül írtba Kosten pr. [] Kfl.	Az épületek sz. Zahl d. Gebäude	A beépített terület let [] öblben Verbautes Areal in [] Klaffern	Építési költség Baukosten	[]öl kerül írtba Kosten pr. [] Kfl.	Az épületek sz. Zahl d. Gebäude	A beépített terület let [] öblben Verbautes Areal in [] Klaffern	Építési költség Baukosten	[]öl kerül írtba Kosten pr. [] Kfl.	Az épületek sz. Zahl d. Gebäude	A beépített terület let [] öblben Verbautes Areal in [] Klaffern	Építési költség Baukosten	[]öl kerül írtba Kosten pr. [] Kfl.
A) WOHNHÄUSER.															
I. NEBAUTEN.															
40	2322	528050	228	13	1118	230285	206	81	3573 $\frac{1}{2}$	481224	135	154	8801 $\frac{1}{2}$	1561509	177
13	1683 $\frac{1}{2}$	566755	337	3	271	94880	350	2	237	72100	304	32	3552	1202715	339
18	2497 $\frac{1}{2}$	1184880	474	1	227 $\frac{1}{2}$	113750	500	—	—	—	—	41	5650 $\frac{1}{2}$	2753085	487
3	733 $\frac{1}{2}$	498655	680	2	442 $\frac{1}{2}$	274675	621	—	—	—	—	25	5148	3344345	649
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1593 $\frac{1}{2}$	1580725	992
74	7236$\frac{1}{2}$	2778340	387	19	2059	713590	346	83	3810$\frac{1}{2}$	553324	145	257	2474$\frac{1}{2}$	10442379	422
II. ZUBAUTEN.															
60	1883	377775	201	32	1106 $\frac{1}{2}$	226385	205	20	798 $\frac{1}{2}$	107340	135	136	4689 $\frac{1}{2}$	866310	185
2	50	15500	310	—	—	—	—	1	78	27300	350	11	566 $\frac{1}{2}$	179400	316
2	285	129615	455	2	255	118920	467	1	663	149490	225	7	1373	484725	353
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	141	87400	620
64	2218	522890	236	34	1361$\frac{1}{2}$	345305	234	22	1530$\frac{1}{2}$	284130	185	155	6770	1617835	239
138	9434$\frac{1}{2}$	3301230	349	53	3420$\frac{1}{2}$	1058095	309	105	5350	837454	157	412	31513$\frac{1}{2}$	12060214	383
III. STOCKERHÖHUNGEN UND UMBAUTEN.															
5	—	85535	—	5	—	144100	—	2	—	51200	—	41	—	1091196	—
143	9434$\frac{1}{2}$	3387765	—	58	3420$\frac{1}{2}$	1202595	—	107	5350	888654	—	453	31513$\frac{1}{2}$	13151410	—
B) SONSTIGE GEBÄUDE.*)															
24	558	78665	—	6	112 $\frac{1}{2}$	13925	—	39	3798 $\frac{1}{2}$	649480	—	85	6468	976910	—
167	10012$\frac{1}{2}$	3466430	—	64	3533	1216520	—	146	9148$\frac{1}{2}$	1538134	—	538	37983$\frac{1}{2}$	14128320	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	67 $\frac{1}{2}$	14850	—	1	16	960	—	7	975	125640	—	3	93	10190	—
—	—	—	—	—	—	—	—	14	491	86600	—	9	2430 $\frac{1}{2}$	279290	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	491	86600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	167	33400	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1898	377530	—	2	1898	377530	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	165	20850	—	3	245	30450	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	12000	—
1	26 $\frac{1}{2}$	3445	—	—	—	—	—	4	43 $\frac{1}{2}$	5065	—	5	70	8510	—
22	464	60370	—	5	96$\frac{1}{2}$	12965	—	10	226	33795	—	47	1073$\frac{1}{2}$	138940	—

NEGYEDIK FEJEZET.

A középítési bizottmány 1872. évi működésének főbb mozzanatai.

(Kivonat Gerlóczy Károly tanácsnok jelentéséből).

A középítési bizottsághoz benyújtott ügyiratok közt engedélyt kérő folyamodvány volt 1459; s az ezek kíséretében előlegesen lefizetett engedélyi, illetőleg eljárási díjak 18830 frtra ruznak; új házak használatbavétele iránti engedélyt kérés 518, 5670 frt díjjal; egyéb, eljárást igénylő kérvény és jelentés 201, s az ezek elintézése ügyében tartott eljárásokért utólag beszédetni rendelt eljárási díjak összege 547 frt. 50 kr. Telekszabályozási, felosztási, felmérési ügy volt a bizottmánynál összesen 278; az építési 2 főfelügyelő által előterjesztett statistikai kimutatások száma 538, melyek mind másolatban a statistikai hivattal közöltetnek.

Építkezési rendszabályok áthágása miatt a bizottmány eljárása és javaslata alapján az 1872. év folyamában összesen 127 egyén, 9440 frttal birságoltatott és ez összegek a szegényalagnál bevételeztettek.

E szerint a középítési bizottmány működése 1872-ben a házipénztár számára eljárási díjakban több mint 25000 frtot, birságokban pedig a szegényalap javára 9440 frtot eredményezett.

Ha csak az imént elősorolt számadatokat tekintjük is, első pillanatra szembe-tűnik, hogy a középítési bizottmány, teendőinek terjedelmét tekintve, a városi állandó szakbizottmányok sorában az elsők közt foglal helyet.

A középítési bizottmány véleménye és javaslatához képest adatnak ki az engedélyek a város egész területén tervezett bárminemű köz- vagy magánépítkezés fogantatására, s ha azok elkészültek, használatba vételükre; a középítési bizottmány vizsgálja át a bemutatott építési terveket s gyakorolja a közvetlen felügyeletet az építési és egészségrendőri szabályok szigorú végrehajtása fölött; a bizottmány közbenjöttével intéztetnek el a szomszédok közt építkezési, károsítási vagy határkérdések ügyében fölmerült panaszokat illető beadványok; a középítési bizottmány kíséri véleménynyel a szabályozási és telekfelosztási s általában mindazon kérdések megoldását, melyek a városnak szépítése, fejlődése s a közlekedés és gyárilap emelésére befolyással bírnak.

Az 1872. év folyamában bejelentett építkezések közt volt: 824 szilárd építkezés, 446 kisebb, nagyobb átalakítás vagy változtatás, 172 ideiglenes faépitmény, mint mulatókák, fészerek, kocsiszínek, faskamrák; — 87 boltkapuzat és kirakati ablak, továbbá 18 nyaraló, és 48 vegyes gyári építkezés. 1870-ben összesen 1338, 1871-ben 1538, 1872-ben 1490 építkezési bejelentés (ideértve az átalakításokat is) adatott be. Lakházépítés (új és toldalék) ezen három évben 761. — 902, — 824 nyujtatott be.

E számok tanúságot tesznek ugyan az építkezési kedv nagyságáról, azonban a tényleges építkezési forgalmat nem tüntetik föl, miután a bejelentett építkezések egy része rendszeren foganatba nem vétetik, nagy része pedig ugyanazon év alatt be nem fejeztetik. (A tényleges építkezések eredményei a megelőző fejezetekben fejtegettettek.)

A bizottmányilag tárgyalt építkezések közül a jelentékenyebbek a következők:

1. A temető-, nagykereszt-, kétszív- és nagymezőutcai iskolák ismételve tárgyalt építési tervei; 2. a Ludoviceum-épület a m. Ludovica-Akademia céljaira átalakított; 3. gróf Batthyányi Lajos díszes sírmléke a köztemetőben; 4. a szegényház északi szárnyának kiépítése elhatározott; 5. a terézvárosi templom tornya csinosan átalakított; 6. a műegyetem Pestre áthelyeztetvén, ennek céljaira a kétnyúl- és csillag-utczák sarkán fekvő Nagel-féle bérházhoz nagyobb kétemeletes toldalék épült; 7. az erzsébetteri kioszk és 8. a városligeti nagykorcsma.

Közérdekű s jelentékenyebb magánépítkezések: 9. Miklósy ideiglenes népszínháza az István-téren; 10. a Külső-Soroksári-uton épült honvédménház; 11. az Üllői-út mentében épült katonai barakkorház, halottas kamra és kezelési épületek; 12. a Thonet-testvérek és 13. az új »Lloyd« elkészült díszes épületei; az alsó- 14. a Kassa-oderbergi vasút kész, és 15. az alföld-fümei vasút épülő igazgatósági palotája a felső-rakparti telkeken; 16. a keleti vasút épülő palotája a hold-utczában; 17. az egyesült fővárosi takarékpénztárnak a Dorottya Wurm- és M. Valeria-utczák sarkán; 18. a hazai első takarékpénztárnak a szénátéren levő »2 pisztoly« telken épülő díszes négyemeletes palotáik; 19. a kőbányai takarékpénztár emeletes háza Kőbányán; 20. Batizfalvi Samu győgyintézte a városligeti fasorban; 21. m. kir. dohánybevéltőhivatal-épület a józsefvárosi rigó-utczában; 22. m. kir. honvédfelszerelési szerraktár a vig- és József-utczák sarkán stb.

Gyári építkezésekben a lefolyt évben a multénál sokkal jelentékenyebb lendület észleltetett, jóllehet nagyobb szerű új iparvállalat vagy gyár építését alig constatálhatjuk. A jelentékenyebbek közül fölemlitem:

23. Oetl Antal vasöntödését az István-uton; 24. Seyffert Károly új tégláégető kemenczáját és 25. a gőztéglagyár-társulatét Kőbányán; 26. Hutter Tivadar szappangyárát a gyepe-utczában, 27. Berger Manóét Kőbányán; 28. Tóth László kukoricazuzó gőzmalmát Kőbányán; 29. Kalenda Nándor vattagyárát ugyanott. Jelentékeny mérvben nagyítottak: 30. az államvasutak gép- és kocsigyára; 31. a magyar vaggongyár; 32. a magyar fegyvergyár; 33. a kártolyfonoda; 34. az asphaltkészítő társulat gyárudvarát a külső-váci-uton rendezte be; 35. a légszeszgyár (új retortaház).

Nagyobb pótépítés történt még: 36. a Dréher-féle, és 37. az első m. serfőzdénéél Kőbányán; 38. a ferenczvárosi dohánygyárnál. 39. Épült egy új, s azonfölül bejelentetett egy új gőzfavágó. 40. A mult évben létesítették a két első gőzmosó-intézet. 41. Elkészült és használatba is vétetett a csömöri-uton épült 100 egyemeletes lakház; 42. Végre fölemlitendő, hogy az osztr. államvaspálya pályaudvarában is többnemű nagyobb építkezések foganatosítottak.

Pestváros összes bel- és kültelki területének szabályozása 1872. évben állapittatván meg, a középítési bizottmánynak ezen tervezetek tárgyalása és bírálása alkalmával századokra kiható oly fontos kérdésekben volt alkalma iránytadó szakvéleményeket és javaslatokat előterjeszteni, melyek Pest város jövő fejlődésére és világvárossá átalakulására, szépitésére és közlekedési forgalma igényeinek kielégítésére stb. nem csak legfontosabb befolyást gyakorolnak, de sőt eme törekvéseknek kiinduló pontját képezik. A bizottmány, a nélkül, hogy öndicsérő kérések bünébe esnék, önérzettel hivatkozhatik arra, miszerint a város szabályozási tervezetnek tárgyalásai alkalmával előterjesztett észrevételei és javaslatai, ugy a városi hatóság, mint a fővárosi közmunkák tanácsa által legnagyobb részt figyelembe vettek és érvényesítették.

A szabályozási, telekfelosztási és rokon természetű, összesen 278-ra menő ügyek között mintegy 150 volt olyan, melyben a középít. bizottmány érdemleges javaslatot terjesztett elő. Ezek

közül fölemlitendő a szövetség-utca és erdősor környékének szabályozása, melynek végleges megállapításánál a bizottmány által előterjesztett és a fővárosi közmunkatanács által is műszaki és szépitési tekintetben elismerésre méltatott tervezet — a végrehajtásra szükséges nagyobb pénz-alap hiánya miatt jelentékeny, de kevésbbé kedvező módosításokkal lön elfogadva, továbbá : a városliget nagyításának és főkocsi-ut-hálózatának tervezete ; a Lipót és molnár-utcák közt az angol szüzek zárdája mellett lévő elzárt utcának szépitési szempontból inditványozott beépítése és a molnár-utca megállapított szabályzati tervének csekélyebb módosítása.

Telekfelosztási ügyek közt említésre méltók : az uj-pesti kikötő melletti kincstári kikötői telkek, - a Hampl-féle telepitvényi társulat váczai-ut melletti, - Eichleitner és társai lipótvárosi kül-telki (a volt kukoricza-keményítőgyár) váczai-ut melletti, — a Martiny-örökösök külső-statió-utcai (Kálvária-tér közelében fekvő), — továbbá a »Fehér hajó« helyén nyert városi telkek szabályozása s felosztása.

A Dolecskó F. mérnök által a város költségén eszközölt lejtmerési munkálat 1872. évben befejeztetett. Ezen, a város belterületének lejtmereteit tartalmazó munka a városnak mintegy 18000 frtba került, s elkészítése 1863-tól 1872-ig vagy is 9 évig tartott.

A város bel- és kültelkeinek Halácsy Sándor vállalkozó által eszközölt háromszögelése és felmérése ügyében történt számos intézkedések között fölemlítésre méltó : 1.) a tizedrendszer behozatala, illetőleg alkalmazása a telkek területének kitüntetésénél ; 2.) a műszerek és szemkorlátoltság folytán elkerülhetlen térszámítási hibák megengedhető határainak szoros megállapítása.

Miután oly szabályozások végrehajtására, melyek a város által szükségeseknek és halaszthatlanoknak kijelentetnek, de a fővárosi közmunkatanács által el nem fogadtaának, egy külön városi kisajátítási alap létesítettett, melynek állása jelenleg elég kedvező ; a bizottmány az ezen alapból fedezendő kisajátítások tárgyainak kijelölésére és az előmunkálatok megtételére Széher Mihály képviselő ur elnöklete alatt albizottmányt küldött ki, mely működését azonnal megkezdvén, azt szorgalommal s tapintattal folytatja.

A bizottmány ügyeinek változatos sorozatából annak sokoldalúságát tanusító következő tények és ügyek sorolhatók fel :

A fővárosi közmunkák tanácsának ez iránti megkeresése folytán a középítési bizottmány tesz esetről-esetre javaslatot : a magánosok telkeihez hozzá eső vagy kiszögellések által elfoglalt terjedékek megváltási ára iránt ; az ujjvásártéren eladott városi telkek beépítése iránt szerződésileg kikötött, 1872. év november 1-jével le is járt határidőnek számos vevő által történt elmulasztása folytán teendő hatósági intézkedések tárgyában az összes telkekre nézve külön-külön javaslatot tett ; a kőbányai pinczék felmérése iránt Halácsyval kötendő szerződést tárgyalta ; Pest városának az idei bécsi világkiállitáson leendő képviseltetése iránt részletes programot terjesztett elő ; az alsó rakpart kiépítése befejeztetvén, ennek szigorlati felülvizsgálatát egy kebeléből kiküldött albizottság utján eszközölte.

Továbbá ; Beimel és Herznek a cs. k. oszt. államvaspálya pályaudvara közelében tervezett, közraktárak, — Gradl J. és társai által az István-térre tervezett kezdetleges árucsarnokok, — és Hegyi testvérek által a Rákoczy-tér közepén építetni kívánt disztelen boltokat illetőleg benyújtott folyamodványok ügyében indokolt s részletezett jelentést tett ; tárgyalta és véleménynyel kísérte a csömöri-uton épült 100 ház-telep csatornázási és telekfelosztási ügyeit ; véleményes jelentést és javaslatot tett a terézvárosi régi paplak, valamint a magyar nemzeti színház tőszomszédságában lévő, azt veszélyeztető tűzveszélyes épületek lebontása, — a pest-dómsödi pályasa elemunkálataira kért szabadalom, — a kőbányai sertéshizlaló részv. társulat telepének az oszt. államvaspályával eszközölt összekötése iránti tervek, — a Kunstätter Antal által felállitott minta szerinti amerikai

szerkezetű vasházaknak helyben tervezett meghonosításának mily korlátok közt lehetõ engedélyezése,— a távirdavezetékeknek az új pósta- és távirda-épületben mily módon leendő összpont ositása, — és az osztr. államvasut pályaudvarának a kétsziv-utczá irányában tervezett áthidalása iránt az igazgatóság által tett, azóta már el is fogadott ajánlat ügyében. Beiwinkler Károly memoranduma a város csatornázási rendszerének megállapítása stb. ügyében, ismételten tárgyalott, s ez ügyben, valamint a koleraügyi bizottmány által ideiglenes szükségbeli lakások fölépítése iránt tett indítvány ügyében terjedelmes, s a közgyűlés által osztott véleményes jelentéseket terjesztett elő.

Végre ezek mellett fölemlitendőnek tartom, hogy a középítési bizottmány indokolt javaslata alapján a m. kormánytól a régi só- és dohánykezelő hivatali rozzant épületeknek fenyítőtörvényszéki czélokra tervezett átalakítására nézve kért építési engedély másodfokulag is megtagadtatott.

A bizottmány nemcsak megbizátásaiban igyekezett pontosan eljárni, nemcsak a hozzáutasított ügyekben megfelelően intézkedni: hanem önnön kezdeményezése és saját kebelében keletkezett javaslataival számos oly határozat és intézkedés létrejöttét eredményezé, melyek ugy a város szépitésére, mint a közlekedési akadályok elhárítására, de általában mindig a közérdek előmozdítására, jelentékeny befolyással bírtak.

Ezek közül csak a következőket említem: Nehogy a város területéről a felmérés alapján nyilvános használatra bocsátandó átnézeti térképek magán-vállalkozók által a művészeti szempontokat kevésbé kielégítő, s ezeket a nyereségnek alárendelő alakban állittassanak ki, — a bizottmány javaslatba hozta, hogy a felmérési munkálatra hozott áldozatok kiegészítéseül ezen átnézeti térképek Halácsy S. vállalkozótól megvétessenek, s a város költségén 2—2 ezer példányban kiadassanak, s ez ajánlata a közgyűlés által elfogadtatván, e célra 16000 firt. költség megszavaztatott.

Indítványozta továbbá a bizottmány: hogy a városháztéri Haris-háznak a szabályozási vonalra leendő visszahelyezése iránt, valamint az országut 27. sz. Spilka-féle disztelen háznak a belső körut szépitési igényeinek megfelelően leendő fölépítése iránt hatósági lépések tétessenek; hogy a rozzant régi sóraktár-épület a mérszáros-utczában lebontassék; hogy a kiálló s a közlekedést gátló, disztelen boltkirkirati szekrények és előhágó lépcsőfokok, nemkülönben a túlzajos kezelésű bolti görfüggönyök eltávolittassanak: továbbá javaslatot terjesztett elő az építési anyagok és kőkirakó-helyek iránt hozott helyhatósági szabályrendelet foganatosításához és ez ügyben is állandó albizottmányt küldött ki; végre, hogy a Deák Ferencz-utczai Mocsonyi-féle rozzant ház lakhatása ez év őszén rendőrileg betiltassék, javasolta.

Légvégül fölemlitem, hogy a bizottmány hetenkint egy napon rendszeren s számos esetben rendkívüli helyszini eljárásokat, minden hétfőn rendes, s több rendkívüli ülést tartott; melyekről 148 jegyzőkönyvet, és számtalan külön jelentést terjesztett elő.

Egységárak az 1869-, 1870-, 1871- és 1872-diki évről.

Einheitspreise für die Jahre 1869, 1870, 1871 und 1872.

(Az anyagok az építési helyre állítva értendők. — Die Materialien verstehen sich auf den Bauplatz gestellt.)

Anyag vagy munka megnevezése. Benennung des Materials oder der Arbeit	Ár — Preis								Áreméltóság 1869 óta. Preiserhöhung seit 1869.
	1869.		1870.		1871.		1872.		
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
I. NYERSANYAG. — Rohmaterial.									
a) Kőanyag. — Steinmaterial.									
1 K ⁰ Buda-Ujlaki kemény alapkő — 1 K ⁰ Neustifter harter Fundamentstein	28	—	25	—	28	—	30	—	7
1 K ⁰ Promontori puha építési kő — 1 K ⁰ Promontorer weicher Baustein	24	—	30	—	28	—	30	—	25
1000 drb téglá — 1000 St. Mauerziegel (11 ¹ / ₂ " ^u , 5 ¹ / ₂ " ^u , 2 ¹ / ₂ " ^u)	35	—	29	—	30	—	34	—	—
1000 drb cseréptégla — 1000 St. Dachziegel 7 ¹¹ / ₁₇ " ^u)	35	—	32	—	35	—	36	—	3
1 K' sóskuti kő feldolgozatlanul egész 50 K'-nyi darabokban 1 K' Sósokter Stein unbearbeitet in Stücken bis zu 50 K'	1	20	1	10	1	50	1	50	25
1 K' 6" vastag kőlap, sóskuti kőből, feldolgozatlanul — 1 K' 6" dicke Platte aus Sósokter Stein, unbearbeitet	—	75	—	80	1	10	1	70	135
1 K' 9" vastag kőlap sóskuti kőből — 1 K' 9" dicke Platte aus Sósokter Stein *)	—	96	—	96	1	30	1	90	98
b) Faanyag. — Holzmaterial.									
1 K' puha fenyő épületfa — 1 K' weiches Fichtenbauholz	—	35	—	35	—	45	—	50	43
1 K' puha fenyő kikötése, kidolgozása — 1 K' weiches Fichtenbauholz mit Abbinden, Anarbeiten	—	24	—	24	—	30	—	60	150
1 K' tölgyfa — 1 K' Eichenholz	1	20	1	20	1	20	1	20	—
1 K' tölgyfa kikötése, kidolgozása — 1 K' Eichenholz Abbinden, Anarbeiten	—	60	—	60	—	60	—	60	—
100 darab deszka gyalulatlan — 100 Stück Bretter 15', ⁴ / ₄ " ^u , 10" ^u) rauh	60	—	79	—	70	—	75	—	25
100 drb gyalulatlan deszka — 100 St. rauhe Bretter (⁵ / ₄ " 10" ^u)	94	—	95	—	105	—	110	—	17
100 drb gyalulatlan palló — 100 St. rauhe Pfosten (⁶ / ₄ " 10" ^u)	105	—	118	—	150	—	160	—	52
100 drb gyalulatlan palló — 100 St. rauhe Pfosten (⁸ / ₄ " 10" ^u)	138	—	150	—	200	—	240	—	74
100 drb gyalulatlan palló — 100 St. rauhe Pfosten (3" 15")	220	—	240	—	280	—	300	—	36
1 f. öl tölgyfa-palló — 1 Cr.-Kl. Eichenpfosten (2" 10" ^u)	3	60	2	35	3	60	3	60	—
1 f. öl tölgyfa-palló — 1 Cr.-Kl. Eichenpfosten (3" 10" ^u)	4	80	3	50	4	80	4	80	—
100 darab 15' hosszú zszindelyléc — 100 St. 15' lange Dachlatten (⁴ / ₄ " ^u)	13	50	13	50	13	50	13	50	—
100 darab 15' hosszú cserépléc — 100 St. 15' lange Ziegel-dachlatten (⁵ / ₄ " ^u)	15	50	16	50	15	50	15	50	—
c) Egyéb anyagok. — Sonstige Materialien.									
1 K' homok — 1 K' Bausand	—	6	—	6	—	6	—	7	16
1 K' kövér veremmész — 1 K' fetter Grubenkalk	—	26	—	24	—	35	—	35	35
1 K' syrmiai vízhatlan mész — 1 K' Syrmier hydraulischer Kalk (34 Pf.)	—	80	—	80	—	80	—	80	—
1 mázsa syrmiai vízhatlan mész — 1 Centner Syrmier hydraulischer Kalk	2	—	2	—	2	—	2	—	—
1 mázsa kapocsvas — 1 Centner Schliesseisen	14	—	13	—	14	—	14	—	—
1 mázsa csavarvas — 1 Centner Schraubeneisen	20	—	20	—	24	—	24	—	20
1 mázsa kovácsolt hengerelt vasgyám (a szükséges kapcsolukakkal) 12" m. — 1 Centner schmiedeeiserne gewalzte Träger (mit Schliesenlöchern) 12" h.	13	—	13	—	13	—	14	—	8
1 mázsa 9—12" m. vasgyám — 1 Ctr. 9—12" h. Träger	12	—	12	—	12	—	13	—	8
1 mázsa 6—8 ¹ / ₂ " m. vasgyám — 1 Ctr. 6—8 ¹ / ₂ " h. Träger	10	—	10	—	10	—	11	—	10

*) 9"-nél vastagabb kőlapok köblábszámra számíttatnak. — Ueber 9" dicke Platten werden per Cubikfuss berechnet.

4. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 4. (Fortsetzung.)

Anyag vagy munka megnevezése. Benennung des Materials oder der Arbeit.	Ar - Preis								Áremelkedés 1869. óta Preissteigerung seit 1869.
	1869.		1870.		1871.		1872.		
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
II. MUNKABÉREK. — Arbeitslöhne.									
Kömüvespallér napszáma — <i>Maurerpolier-Taglohn</i>	3	50	3	50	4	—	4	—	14
Kömüves legény napszáma — <i>Maurer-gesell-Taglohn</i>	1	90	2	—	2	20	2	30	21
Vakolat-készítő napszáma — <i>Mörtelmacher-Taglohn</i>	1	20	1	20	1	30	1	40	17
Férfi napszámos — <i>Männlicher Handlanger-Taglohn</i>	1	—	1	10	1	10	1	20	20
Női napszámos — <i>Weiblicher Handlanger-Taglohn</i>	—	60	—	65	—	75	—	80	33
Kőfaragó napszáma, puha munkáért — <i>Steinmetz Taglohn für weiche Arbeit</i>	2	50	2	50	3	—	3	—	20
Ugyanaz márványkő munkáért — <i>Detto für Marmorarbeit</i>	3	—	3	—	3	50	3	50	17
Ugyanaz gránitkőben — <i>Detto in Granit</i>	3	50	3	50	4	—	4	—	14
Ácslegény napszáma — <i>Zimmermannsgesellen-Taglohn</i>	1	90	1	90	2	—	2	30	21
Kétfogatu fuvaros napszáma — <i>Zweispänniger Taglohn</i>	8	—	8	—	8	—	8	—	—
1 K' sóskuti kő simára dolgozva párkány nélkül — <i>1 K' Söskuter Steinplatte bearbeitet, ohne Gesimsung</i>	—	24	—	30	—	34	—	34	42
Ugyanaz párkánnyal — <i>Detto mit Gesims</i>	—	55	—	60	—	80	—	80	44
1 □' 6" vastag kőlap sóskuti kőből, simára dolgozva — <i>1 □' 6" dicke Platte aus Söskuter Stein, glatt gearbeitet</i>	—	20	—	25	—	30	—	30	50
1 □' 9" vastag kőlap sóskuti kőből simára dolgozva — <i>1 □' 9" dicke Platte aus Söskuter Stein, glatt gearbeitet</i>	—	26	—	30	—	36	—	36	38
1 □' 6" vastag kőlap párkánnyal — <i>1 □' 6" dicke Platte mit Gesims</i>	—	42	—	42	—	52	—	52	23
1 □' 9" vastag kőlap párkánnyal — <i>1 □' 9" dicke Platte mit Gesims</i>	—	48	—	48	—	50	—	50	4
1 □' 4" vastag márvány-padlólap simára dolgozva — <i>1 □' 4" dicke Marmorpfasterplatte fein gestockt, glatt</i>	1	30	1	30	1	70	1	70	30
Ugyanaz horonnyal — <i>Detto mit Falz</i>	1	50	1	50	1	95	1	95	30
Ugyanaz párkánnyal — <i>Detto mit Gesims</i>	2	—	2	60	2	60	2	60	30
Ugyanaz csiszolva — <i>Detto geschliffen, polirt</i>	2	48	3	—	3	25	3	20	51
1 □' 5" vastag márvány folyosólap simára dolgozva — <i>1 □' 5" dicke Marmor-Gangplatte, fein gestockt, glatt</i>	1	45	1	80	1	90	1	90	31
1 folyó láb 6" 12" lépcsőfok felfekvő lapparkánnyal simára dolgozva — <i>1 Crt-Schuh 6" 12" Stufen aus Marmor, aufsteigend mit Platte, fein gestockt</i>	2	50	2	50	2	75	2	80	12
1 K' márvány simára feldolgozva — <i>1 K' Marmor glatt gestockt</i>	3	50	3	50	3	85	3	80	8
1 K' márvány simára dolgozva párkánnyal — <i>1 K' Marmor, fein gestockt mit Gesims</i>	4	20	4	80	4	60	4	60	10
1 K' márvány, csiszolva — <i>1 K' Marmor, geschliffen</i>	4	50	5	—	4	95	5	—	11
1 folyó öl márvány csatornyavályu $15/18$ " világban fedlappal — <i>1 Crt-Klaffer Marmor Canalrinne $15/18$" im Lichten sammt Deckel</i>	38	—	39	—	38	—	38	—	—
1 folyó öl márvány vízfolyóka $12/15$ " világban, fedlappal. — <i>1 Current-Klaffer Marmor-Wasserinne $12/15$" im Lichten sammt Deckel</i>	33	—	35	—	33	—	33	—	—
1 folyó láb 6" 12" homokkő lépcsőfok vagy 1 □' csobánkai kőből lapparkánnyal, felfekvő 6' h. — <i>1 Current-Schuh 6" 12" Stufen oder 1 aus □' Csobánkaer Stein, glatt mit Platte aufsteigend bis 6' l.</i>	2	—	2	40	2	—	—	—	—
III. ANYAG MUNKÁVAL EGYÜTT. — Material sammt Arbeit.									
Ólom-munka. — Bleiarbeit.									
1 mázsa árnyékszéki cső, felállítással — <i>1 Ct. Abortschlüuche incl. Aufstellen</i>	27	—	26	—	27	—	27	—	—
Kövezési munka. — Pfasterarbeit.									
1 □° köbke-kövezet $7/7$ " trachytkőből — <i>1 □° Fahrstein-pfaster aus $7/7$" Trachyt</i>	—	—	—	—	—	—	24	—	—
1 □° trachyt-járda — <i>1 □° Trachyt-Trottoir</i>	12	—	14	—	13	—	13	—	8

4. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 4. (Fortsetzung.)

Anyag vagy munka megnevezése. <i>Benennung des Materials oder der Arbeit.</i>	Ár — Preis								Ár- emelés 1869. óta. % Preissteigerung seit 1869.	
	1869.		1870.		1871.		1872.			
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.		
Üveges munka. — Glaserarbeit.										
1 □' cseh üvegtábla — 1 □' böhmische Kernlagertafel	—	14	—	14	—	14	—	14	—	—
Bádogos munka. — Spenglerarbeit.										
1 □' horgany-lemezfedés kőpárkányon vagy pedig 1 □' folyóka fedése 18" horganyozott vaslemezről befestéssel — 1 □' Zinkblech-Eindeckung auf Stein oder ein □' Rinnen- ausdeckung aus 18" verzinktem Eisenblech sammt Anstrich	—	42	—	42	—	42	—	42	—	—
1 □' horganyozott vaslemez-fedés 18" lemeztáblákból festéssel minium-alapra — 1 □' verzinkt. Eisenblech-Eindeckung aus 18" Blechtafeln sammt Anstrich auf Minium-Grund	12	—	12	—	12	—	13	—	8	—
Mázoló munka. — Anstreicherarbeit.										
1 □' kétszeres minium-festés — 1 □' 2maliger Minium-Anstrich	—	6	—	6	—	6	—	6	—	—
1 □' fehérre festés (3-szorosan) — 1 □' wasser Anstrich (3malig)	—	6	—	6	—	6	—	6	—	—
1 □' fautánczással — 1 □' mit Holzimitation	—	10	—	10	—	10	—	10	—	—
Asztalos munka. — Tischlerarbeit.										
1 □' borított kapu 2" vastag pallóból és kemény faboritással — 1 □' verschaltes Thor aus 2" dicken Pfosten und harter Verschallung	1	30	1	50	2	50	2	50	93	—
Ugyanaz puhafa boritással — Detto mit weicher Verschallung	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—
1 □' puhafa és redőnyformára borítva 1" vastag deszkából — 1 □' weich und jalousieartig verschallt von 1" dicken Bretten	—	60	—	60	—	60	—	60	—	—
1 □' vésett munka hornyolattal, 2" vastag szegélylappal és 5/4" vastag bellezettel, két oldalon gyalulva, 1 és 2 szárnyú ajtók számára. tölgyfából — 1 □' gestemmte Arbeit in Eichenholz mit Kehlstössen, mit 2" dicken Fricen und 5/4" dicken Füllungen, beiderseits gehobelt, für 1- und 2flügelige Thüren per □'	1	20	1	20	1	80	1	80	50	—
1 □' 5/4" vastag, puhafa, gyalult és összeillesztett padló, vankosfa nélkül — 1 □' 5/4" dicker, weicher, g hobelter und gefugter Fussboden ohne Polsterholz	5	60	5	60	6	—	6	—	8	—
1 □' ablakfatok (ablakszárnyakkal) vörös fenyőfából, egy egyszerű ablakhoz — 1 □' Fensterstock (inbegriffen der Fensterflügel) aus Lerchenholz für ein einfaches äusseres oder inneres Fenster à	—	35	—	40	—	50	—	50	43	—
1 □' keményfa kockapadló, faloldallécczel, lerakatással, de vakpadló nélkül — 1 □' harter Parquetboden sammt Sesselleisten und Legen, jedoch ohne Blindboden	20	—	20	—	22	—	22	—	10	—
Palafedő munka. — Schieferdeckerarbeit.										
1 □' angol palafodás — 1 □' englische Schieferdachung	11	—	11	—	12	10	11	20	2	—
Ugyanaz rajnai palával — Detto mit rheinischen Schiefer	9	50	9	50	10	45	10	45	11	—
Ugyanaz morvai palával — Detto mit mährischen Schiefer	8	—	8	—	8	80	8	80	10	—
Lakatos munka. — Schlosserarbeit.										
1 db belső és külső ablak, bélelt tokkal, 4 szárnyú, felnyíló keresztrel, bevéssett tobozárral és sárgaréz felszereléssel — 1 St. inneres u. äusseres Fenster im Futterstock je 4flügelig, mit aufgehenden Mittelstück, mit eingelassenem Schubriegel und Messingoliven, komplett	10	—	10	—	10	—	10	—	—	—
1 db ablaktábla, 4 szárnyú, felszerelve — 1 4 flüg. Spalettladen komplett	5	—	5	—	5	—	5	—	—	—
1 db belső és külső ablak, 4 szárnyú, álló keresztrel, forgantyúval zárható, teljesen felszerelve — 1 St. inneres und äusseres Fenster, 4 Flügel, in festen Kreuz mit Reiber zu schliessen, komplett beschlagen	7	—	7	—	7	—	7	—	—	—

4. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 4. (Schluss.)

Anyag vagy munka megnevezése. <i>Benennung des Materials oder der Arbeit.</i>	Ár — Preis								Áremelkedés 1869. óta. Preissteigerung seit 1869.
	1869. Márc.		1870. Márc.		1871. Nov.		1872. Márc.		
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
1 db egyszárnyu szobaaajtó 2 sarokkal, 2 pánttal, zárral, sárgaréz felszereléssel — 1 St. einflügelige Zimmerthür mit 2 Kegeln, 2 Bündern, eingelassenem Schloss, Messingdrucker, beschlagen	6	—	6	—	6	—	6	—	—
1 db kétszárnyu szobaaajtó, 4 sarok, 4 pánt, 2 bevéselt zár és sárgaréz felszerelés — 1 St. zweiflügelige Zimmerthür mit 4 Kegeln, 4 Bündern, 2 Riegeln, Stenmschloss und Messingdrucker	10	—	10	—	10	—	10	—	—
1 □' mérsékeltén ékesített lépcsórács kovácsolt vasrudakból — 1 □' mittelmässig verziertes Stiegengitter aus Schmiedei- senstäben	—	60	—	90	1	—	1	—	66
1 □' egyszerű, lépcsórács — 1 □' einfaches Stiegengitter	—	50	—	60	—	80	—	80	60

foglalkozási statisztika fölött. Fölötte nagy számu proletariatus Pesten. — Összehasonlitások más városokkal. — A legsürübben képviselt kereseti ágak. — Az 1857-ki állapot és eltérések az akkori kimutatásoktól. — A pesti foglalkozási statisztikának schémája. — Észrevételek a szász, porosz és egyéb német schémák ellen. — Összehasonlitása a szász, porosz, berlini és pesti schémáknak. — Az utóbbi években mely kereseti ágak emelkedtek leginkább, melyek legkevésbé. — A foglalkozásoknak városrész szerinti elterjedés. — Nők foglalkozása. — Munkaadók és munkavévők. Az anyag feldolgozásának nehézségei. — A kétségesek rovata. — A munkaadók. — Női munkaadók. — Foglalkozás és kor. A londoni congressusnak erre vonatkozó határozatai s azok figyelembe nem vétele. — A gyermekek munkája. — Iskolaköteles gyermekek mint inasok. — Egyéb korviszonyok összefüggésben a foglalkozással. — Foglalkozás és élettartam. — Korkülönbség munkaadók és munkavévők között. — Összefüggés a lakosság származása és foglalkozása, valamint vallása és foglalkozása közt. — Foglalkozás és műveltség. — A foglalkozási ágak rangsora azok műveltsége szerint. — Kedvezőtlen adatok az iparüzökről. — Megkülönböztetés magyar és külföldi közt. — A tanoncok sajnos műveltségi állapota. — A vásárnapi iskolákról. — Adatok ez iskoláknak hanyag látogatására vonatkozólag. — A foglalkozás és a nősülés közötti összefüggésről. Megkülönböztetés a jobb módú és a szegényebb osztályok közt. — A foglalkozások rangfokozata a férfiak nősülési aránya szerint. — A legkorábban nősülők. — Az aggregények a kereseti ágak körül. — Utczák és házak. Utczák és házak most és ezelőtt. — A házak száma és szaporodása 90 év óta — A házak kevesbülése a belvárosban. — A házak lakottsági száma. — Ugyanez magyarországi s külföldi városokra nézve. — A népesség sűrűsége. — A házak nagysága, lakóik számát illetőleg. — Ugyanez szobáik száma szerint. — A házak magassága. — Nyilvános épületek. — Lakviszonyok. A háztartások lakói. — Cselédek száma az egyes városrészekben. — Szobatársak és ágyra járók nagy száma. — A lakások lakottsága. — Szobák sűrű lakottsága. — Lakviszonyok a lakások fekvése szerint és a pinczelakások. — Túlnépes lakások. — A nemek együttlakása. — A lakásoknak üzleti czélokra való használata. — Függelék: I. A népszámlálás előmunkálatai és anak keresztülvitele. — II. Az anyag feldolgozása a városi statisztikai hivatalban. — Jegyzetek. — Mellékletek.

PESTVÁROSI STATISZTIKAI ÉVKÖNYV.

ELSŐ FOLYAM.

A pestvárosi statisztikai hivatal közleményeinek VII. része.

Irtá

KÖRÖSI JÓZSEF,

a pestvárosi statisztikai hivatal igazgatója.

Ára 3 frt 50 kr.

TARTALOM:

Budapest főváros az 1870-diki népszámlálás eredménye szerint — Pestvárosa népességének évenkénti kimutatása 1813-tól 1857-ig. — Pesti esketések statisztikája 1858-tól 1870-ig. Pesti születések statisztikája az 1868., 1869. és 1870-ki évekről. — Pesti halálozások 1868., 1869. és 1870-ben. — Pest városa szolgálatában álló személyek fizetéseinek statisztikája. — Ügydarabok forgalma a városi hivatalokban 1869., 1870. és 1871-ben. — A pesti kényszerdolgozház fegyverzeinek statisztikája 1861-től 1870-ig. — Pest városának börtönbeli lakossága 1870. január 1-jén. — Az 1870. és 1871. évi pesti építkezések. — Az 1870. évi költségvetés. — Az 1870. és 1871. évi zárszámlák. — Pestváros fogyasztása 1870. és 1871-ben. — A pestvárosi fogyasztási adó pénzügyi eredménye 1870. és 1871-ben. — A hatósági jótékonyág és szegénységélyzés. — A tanköteles gyermekek 1872-dik évi december hóban történt összeírásának eredménye. — A városi telkek haszonbérének statisztikája. — A nemzeti színház az 1871—1872-diki színházi évben.

Adalékok az árak történetéhez A) gabona ára 1791-től 1870-ig — B) Lest és dara ára 1791-től 1842-ig — C) Hírfelyes vetemények ára 1822-től 1851-ig — D) marhahús ára 1788-tól 1872-ig E) Vegyes élelmi czikkek ára 1820-tól 1851-ig. — F) Állatok és egyéb termények ára 1828-tól 1850-ig. — G) A fa ára 1831-től 1870-ig — H) A fagyva, szappan és gyertya ára 1789-től 1850-ig. Jegyzetek: 1. Adalékok a váltópénz keletkezése történetéhez. — 2. A vásárfelügyelői gabonajegyzékek. — 3. Az ezüst árfolyam 1799—1818. Függelék: Dr. Weisz Béla: Adalékok Magyarország ársztatistikájához (1200—1800.)

Az 1857. évi népszámlálás: A statisztikai hivatal által 1870-ben történt újabb feldolgozása eredménye szerint.

Egyveleg: Az 1872-dik évi iskolaszéki választások. — Az 1872-ik évi országos választások. — A pestvárosi polgármesterek és bírák névjegyzéke. — Jegyzéke a Pestvárosban 1768-ban létezett nyilvános épületek. — Pestváros magvasága 1688. — Adatok a pesti gőzmalom-iparról. — A pesti királyi törvényszék büntető igazságszolgáltatása 1870-ben. — Nyilvános könyvtárak használati módja.

A PESTVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL

KÖZLEMÉNYEI,

- I. AZ 1870-DIK ÉVI PESTI NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI. 3722 tábla, 8 folio kötetben; földolgozta Kőrösi József.
- II. AZ 1857-DIK ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI. 1077 tábla két folio kötetben. Földolgozta (1870-ben) Kőrösi József.

Ezen két (autografaileg sokszorosított) táblás munkának egy-egy példánya a magyar tudományos akadémia, a nemzeti muzeum és a m. k. egyetem nyilvános könyvtáraiban közhasználatra áll. Egy-egy példány adatott át továbbá a városi levéltárnak, a pestvárosi statisztikai hivatalnak, az országgyűlési könyvtárnak, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszteriumnak, szabad királyi Buda városának, a budapesti kereskedelmi s iparkamarának, a városi reáltanoda könyvtárának, az országos gazdasági egyesületeknek és az országos iparegyesületeknek.

Ugyanc szerzőtől Ráth Mór bizományában megjelent:

- III. ELŐLEGES JELENTÉS AZ 1870-DIK ÉVI JANUÁR 1-ÉN TÖRTÉNT PESTI NÉPSZÁMLÁLÁSRÓL. Négy grafikus rajzzal. — Pest, 1871. Ára 40 kr.
- IV. PEST SZABAD KIRÁLYI VÁROS AZ 1870. ÉVBEN. A népszámlálás és népleírás eredményei. 10 grafikus rajzzal. Pest, 1871. Ára 3 frt 50 kr
- V. AZ 1870-DIK ÉS 1871-DIKI PESTI ÉPÍTKEZÉSEK. Pest, 1872. Ára 70 kr.
- VII. PESTVÁROSI STATISZTIKAI ÉVKÖNYV. I. évfolyam.
- VIII. AZ 1872-DIKI ÉPÍTKEZÉSEK.

Sajtó alatt :

- VI. AZ 1870. ÉVI JÖVEDELMI ADÓ STATISZTIKÁJA.

Készülőben :

- IX. PESTVÁROSA NYILVÁNOS NÉPISKOLÁI az 1871/72-ki iskolai évben.
- X. PESTVÁROSI STATISZTIKAI ÉVKÖNYV. II. évfolyam.

Külön lenyomatban megjelent :

- Pestváros lakosságának népesedési mozgalma. (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 forint.
Pestvárosa pénzügye. (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt 40 kr.
Adalékok az árak történetéhez. (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt 40 kr.